

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN

1946

DAGSORDEN

OSLO 1946 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN
1946
DAGSORDEN

OSLO 1946 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Forretningsorden.

1. Møtets forhandlinger er offentlige i den utstrekning Kongressen ikke annerledes bestemmer. Dagsordenens punkt 3—4 og 6 behandles for lukkede døre. Adgangskort for representanter, presse og tilhørere utstedes av sekretariatet.
2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 10—13 formiddag og 15—18 ettermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntaken for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2nen gang.

Ordstyreren har for øvrig når han finner det påkrevd, rett til å stille forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mer enn 1 gang og høyst 1 minutt til hver sak.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. Intet nytt forslag kan opptas etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres ved alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 50 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Dagsorden

**For Arbeidernes faglige Landsorganisasjons
16. ORDINÆRE KONGRESS I OSLO
mandag 6. mai og følgende dager.
Kongressen åpnes kl. 10 i Folkets Hus Store sal.**

1. **Kongressens åpning.**
2. **Kongressens konstituering.**
  - a. Fullmaktenes godkjennelse.
  - b. Vedtakelse av forretningsorden og dagsorden.
  - c. Valg av 4 ordstyrere og sekretærer.
  - d. Valg av redaksjons-, valg- og budsjettkomité.
3. **Beretning, regnskap og revisjonsrapport, herunder granskingskomiteens innberetning.**
4. **Lovendringer, herunder kontingentordningen til Landsorganisasjonen og samorganisasjonene.**
5. **Organisasjonsspørsmål**
6. **Tariffspørsmål og den faglige taktikk.**
7. **Produksjonsutvalgene.**
8. **Rasjonaliseringsspørsmålet.**
9. **De internasjonale forbindelser.**
10. **Sosiale og samfunnsmessige spørsmål.**
  - a. Hjemmevernet.
  - b. Skolestellet.
  - c. Yrkesopplæringen.
11. **Folkets Hus spørsmål.**
12. **Fagorganisasjonens arbeidsprogram.**
13. **Opplysningsarbeidet.**
14. **Forskjellige forslag.**
15. **Valg.**

Dagsordenens punkt 4.

Lovendringer, herunder kontingentordningen til Landsorganisasjonen og Samorganisasjonene.

Innkome forslag.

Kjemisk Industriarb.forbund, Tyssedal, avd. 44, foreslår:

«§ 3, punkt 1, annet avsnitt forandres til: Av kontingenten beregnes 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende pr. måned som tilskudd til arbeiderpartienes presse-, opplysnings- og skolevirksomheten.»

Kommuneforbundet.

Tjenestemannsforeningen, avd. 154, foreslår:

«L.O.'s kongress går inn for at forsikringskontingenten og utbetaling av forsikringer blir lik for alle forbund.»

Motivering:

Ved overflytting av medlemmer fra et forbund til et annet oppstår det mange tvistigheter, da enkelte medlemmer nekter gå inn i forbund der har mindre forsikringssum.

Forretningsutvalget tiltrer i prinsipp at der innen norsk fagbevegelse kun er én forsikringskasse, og at denne underlegges fondsorganisasjonen.

Telemark faglige Samorganisasjon, Skien, foreslår:

Landsorganisasjonens lov § 4 punkt 4 etter første punktum:

«Denne kontingent, «som skal innbetales direkte til samorganisasjonen», skal anvendes osv.»

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 23, foreslår:

«§ 5 «De arbeidsløses foreninger» — går ut av loven, idet vi fastslår at fagorganisasjonen ikke godkjenner arbeidsløshet som legal samfunnsform, og henviser til tanken om grunnlovsforandring, som tar sikte på rett og plikt til arbeid. Kongressen gir sekretariatet bemyndigelse

til, i samråd med Regjeringen, å utarbeide retningslinjer for fagorganisasjonen til bekjempelse av den periodevise arbeidsledighet eller ledighet som oppstår p. g. a. naturhindringer, og som det kreves samfunnsmessige tiltak for å løse.»

Motivering:

Noen lengre motivering finner avdelingen det unødvendig å avgi, da det ligger i sakens natur at det må foreligge klare bestemmelser for bekjempelsen av den ledighet som vil oppstå på de enkelte steder og distrikter, så det øyeblikkelig kan trefes nødvendige tiltak for bekjempelsen av ledigheten.

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 23, foreslår:

«§ 3 Folkets Hus fond: Høyeste lånebeløp til et hus settes til kr. 20 000.00.»

Motivering:

Siden bestemmelsene om utlånegrensen ble fastsatt, er det skjedd så store forandringer både når det gjelder fordringene til et forsamlingslokale og byggeomkostningene, at summen må forhøyes til det dobbelte.

Porsgrunns Metallurgiske fagforening, avd. 8, foreslår:

Ad: Paragraf 8 — nytt punkt.

«L.O.'s representantskap kan ikke velge de fastlønte tillitsmenn fra forbundene, men disse velges direkte fra arbeidsplassen.»

Motivering:

Vi anser det nødvendig at der kommer friske krefter inn i L.O.s representantskap, og at disse velges av arbeiderne på arbeidsplassen.

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 23, foreslår:

Formålsparagrafens punkt 1 gis følgende tilføyelse etter første avsnitt:

«En omforming av samfunnet på et sosialistisk grunnlag med planøkonomi og solidarisk lønnspolitikk.»

Motivering:

Det kapitalistiske samfunnssystem har spilt fallitt og utviklingen går i retning av arbeidernes direkte innflytelse på

samfunnets struktur, dets produksjon og fordeling av samfunns-
godene. Vi mener at dette må komme fram i formålspara-
grafen.

*Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, stedlige styre,
Trondheim, foreslår:*

«§ 2, punkt 5 c og d utgår.»

Motivering:

Når vi foreslår disse punkter i paragrafen sløyfet er det
i tillit til, at med den politiske makt som arbeiderklassen fikk
ved Stortingsvalget i oktober måned 1945, hvor det blant annet
er fastslått at alle arbeidsføre kvinner og menn i dette land
skal ha *rett og plikt* til å arbeide, må statsmyndighetene sørge
for, i samarbeid med funksjonærenes og arbeidernes organisa-
sjoner at arbeidsløshet ikke må forekomme.

Spesielle bestemmelser i Landsorganisasjonens lover for
medlemmer i arbeidsløses foreninger er derfor ikke nødvendig.

«§ 3, punkt 1, annet avsnitt utgår.»

Motivering:

Med den tallmessige styrke som Det Norske Arbeiderparti
nå har, er det etter vår mening overflødig å opprettholde denne
bestemmelse. Kontingenten, 10 øre for heltbetalende og 5 øre
for halvtbetalende pr. måned, inngår i Landsorganisasjonens
kasse og brukes til Landsorganisasjonens egen skole og opp-
lysningsvirksomhet.

«§ 5 utgår.»

Motivering:

Vi henviser til motiveringen for paragraf 2, punkt 5 c og d.

«§ 9, punkt 3 tilføyes etter første punktum følgende:

Lønnede tillitsmenn må ikke la seg benytte til tillitsverv eller ar-
beid (lønnen eller ulønnen) som ligger utenfor fagorganisasjonens inter-
esser, når dette kan bevirke at deres arbeidstid i organisasjonen blir
vesentlig belastet.»

Motivering:

Tillitsmennenes arbeidsområde er etter vår mening så omfattende at det krever sin mann fullt ut.

Når vi foreslår ovennevnte tilføyelse, er det for å motvirke at de fastlønnte tillitsmenn blir så sterkt belastet med andre tillitsverv så det går ut over deres arbeidstid i Landsorganisasjonen.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon foreslår:

Ad: Kontingenten til samorganisasjonene.

1. «Til å fremme samorganisasjonens formål og oppgaver innbetaler foreningene kontingent i forhold til sitt medlemstall. Kontingentens størrelse fastsettes av årsmøtet.
2. Kontingenten betales til samorganisasjonen kvartalsvis innen 15. i månedene januar, april, juli og oktober, etter det gjennomsnittlige medlemstall i henhold til foreningens månedsrapporter til forbundene. Syke og arbeidsledige medlemmer er fritatt for kontingent.
3. Under lokale konflikter samt til fremme av sine spesielle formål kan samorganisasjonen utskrive ekstrakontingent. Beslutning om ekstrakontingent må for å være gyldig godkjennes av sekretariatet.»

Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon foreslår:

«Den nåværende kontingentordning til samorganisasjonene opprettholdes.»

Motivering:

Erfaringen viser at en samorganisasjon med et vidtstrakt område, og med mange små foreninger, er best tjent med den nåværende kontingentordning. Hertil kommer at flere forbund på landsmøter har fattet vedtak om at kontingenten til *samorganisasjonene* går inn i *forbundskontingenten*.

En omlegning av kontingentordningen til samorganisasjonene vil svekke samorganisasjonene, og kan føre til en forhøyelse av kontingenten for de enkelte medlemmer.

Sørlandets faglige samorganisasjon, Kristiansand S, foreslår:

Ad: Samorganisasjonenes årsmøte.

«Der gis anledning til for de samorganisasjoner som ønsker det å avholde årsmøte hvert år.»

Motivering:

I en tid da arbeiderne mer enn noensinne går inn for utvidet demokrati i alle retninger, bør arbeidernes organisasjoner utvikles slik at de er i samsvar med disse krav.

Etter at arbeiderne har fått flertall i Stortinget og overtatt regjeringsmakten, står man foran oppgaver som til enhver tid krever organisasjonens aktivitet og medvirken.

I den arbeidsperiode vi nå går inn i finner vi det derfor ønskelig at arbeidernes representanter får anledning til å komme sammen så ofte som mulig.

Sørlandets faglige Samorganisasjon, Kr.sand S., foreslår:

Ad: Kontingentordningen til samorganisasjonene.

«Den tidligere kontingentordning til samorganisasjonene gjeninnføres.»

Motivering:

For å opprettholde den best mulige rapportvirksomhet og det best mulige organisasjonsmessige samarbeid mellom foreningene og samorganisasjonen har det vist seg i praksis at man bør gå tilbake til den gamle kontingentordning.

Romsdals faglige samorganisasjon, Molde, foreslår:

«Den nåværende kontingentordning til samorganisasjonene bibeholdes.»

Motivering:

Det har vist seg at samorganisasjonskontingenten ved direkte innbetaling til samorganisasjonen ikke alltid har vært overensstemmende med merkeinnbetalingen til forbundene.

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 23, foreslår:

«§ 7, Utlånsrenten settes til 2.5 pst.»

Motivering:

Da så vel Staten som bankene nå har gått til nedsettelse av utlånsrenten ved finansiering av boligbygg, finner vi at en rentefot på 4 pst. er for høy, og må nedsettes til det som gjelder for boligbygg i alminnelighet.

Kristiansands Jern- & Metallarbeiderforening, foreslår:

«Ad: punkt 2. Nazibestemmelsen ang. kontingentbetalingen til samorganisasjonen gjennom Ländsorganisasjonen, settes ut av kraft. Den gamle ordning gjeninnføres.»

Motivering:

Det viser seg at den nåværende ordning gjør at samorganisasjonen har liten og dårlig kontakt med sine stedlige organisasjoner.

Norsk Jern- & Metallarbeiderforbund, avd. 34, Sandefjord, foreslår:

«Representasjonen til samorganisasjonens årsmøte blir utvidet.

Det velges 1 representant for hvert påbegynte 100 medlemmer inntil 10 representanter.»

Motivering:

Da de store foreninger er så lite representert vil ikke den store masses mening komme til syne, man føler seg kneblet ved kongressens mønsterlover.

Askim Kjemiske Arbeiderforening, foreslår:

«Styret for Folkets Hus byggefond får bemyndigelse til å yte større lån enn det i loven fastsatte der hvor styret finner det økonomisk forsvarlig.»

Motivering:

Prisene på byggemateriell er steget betydelig siden statuttene for lånet er fastsatt, og av den grunn er det påkrevd at det kan bli anledning til å få et større lån ved nybygging av et Folkets Hus.

Her i Askim har vi et hus som er i meget dårlig forfatning og alt for lite for behovet, og en forandring her er absolutt nødvendig. Vi har ilagt våre medlemmer en ekstrakontingent til dette formål, men dette blir ikke tilstrekkelig, da denne ikke kan settes høyere enn det er forsvarlig i forhold til leveomkostningene.

Fra sekretariatet:

De innkomne forslag kan ikke sies å være av noen inn-
gripende art, hverken ut fra prinsipiell eller praktisk karakter.
Dette har vel sin naturlige årsak i at siste fagkongress behandlet
og vedtok omfattende endringer i L.O.'s lover, etter innstilling
fra en på forhånd av sekretariatet nedsatt komité.

Til dels refererer de innkomne forslag seg til fordelingen
av kontingenten til L.O. (jfr. forslag fra Kjemisk Industriarbeider-
forbunds avdeling 44, Tyssedal, og fra Jern- og Metallarbeider-
forbundets stedlige styre i Trondheim) — kontingentordnin-
gen til samorganisasjonene, utvidelse av lånebeløpet og ned-
settelse av renten av Folkets Hus Fond — samt forslag som
kommer inn under samorganisasjonenes mønsterlover.

For samorganisasjonene ble det utarbeidet mønsterlover så
sent som i 1935, og disse ble vedtatt på kongressen i 1938. For-
slag av samme art som de som foreligger nå er til dels de
samme som kongressen i 1938 tok stilling til.

Det en kan kalle de positive endringsforslag i L.O.'s lover,
er forslaget fra Jern- og Metallarbeiderforbundets avdeling 33,
Raufoss, som foreslår en tilføyelse til formålsparagrafen, og
samme avdelings og Jern- og Metallarbeiderforbundets stedlige
styre, Trondheim's forslag om nåværende § 3 *Arbeidsløses
Foreninger* utgår av lovene.

Sekretariatet er i prinsippet enig i at lovene må så vidt
mulig avstemmes etter de til enhver tid rådende forhold, og
utviklingen både i samfunnet som i våre egne organisasjoner.

I denne forbindelse vil vi peke på at innen den svenske
landsorganisasjon har de samme spørsmål vært drøftet på bred
basis. Drøftelsene innen den svenske fagorganisasjon resulterte
i at det på kongressen i 1936 ble nedsatt en komité på 15 med-
lemmer, som fikk utstrakt mandat til å framlegge innstillinger
både når det gjelder fagorganisasjonens indre forhold, normal-
lover for L.O., forbundene, de faglige sentralorganisasjoner og
de enkelte avdelinger, så vel som konstitusjonelle (statlige)
spørsmål og fagorganisasjonens stilling til disse. Den såkalte
15-mannskomités innstillinger foreligger samlet i en utgitt
bok i 1941 på 280 sider, og de spørsmål som er berørt vil

bli opptatt til behandling på den svenske landsorganisasjons kongress i år.

På grunn av den korte tid som sekretariatet har hatt til rådighet, og som til dels henger sammen med de nåværende korte frister som loven har om kongressens innkallelse, finner en det ikke hensiktsmessig å fremme noen dyptgående endringer i L.O.'s lover for denne kongress. Sekretariatet vil i stedet foreslå at kongressen oppnevner en komité som får mandat å framlegge på neste kongress innstilling om nye lover for L.O., lover for samorganisasjonene, mønsterlovene for de til L.O. tilsluttede forbund, og mønsterlovene for avdelingene, slik at alle lover så vidt mulig står i samsvar med hverandre. Komitéens innstillinger forellegges for L.O.'s representantskap, for forbundene, samorganisasjonene og avdelingene i god tid før neste kongress. Sekretariatet finner det dog påkrevet at det allerede på denne kongress blir foretatt endringer i lovens § 7, vedrørende kongressen, ut fra det som foran er nevnt.

Videre vil sekretariatet anbefale vedtatt de innsendte forslag fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds avdeling 33, Raufoss, og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds stedlige styre i Trondheim, om at § 2 pkt. 5 c. og d., samt § 5 «De Arbeidsløses Foreninger» utgår av lovene.

I henhold til ovenstående premisser vil sekretariatet foreslå:

1. § 2 pkt. 5 c. og d. utgår.
§ 5. «De Arbeidsløses Foreninger» utgår.
Nåværende § 6 blir da § 5, og videre flyttes fram de øvrige paragrafer.

Sekretariatet vil på kongressen legge fram forslag til nærmere utforming av § 7 pkt. 2, 4de avsnitt, vedrørende representasjonsretten til kongressen.

Pkt. 4. 1ste avsnitt forandres til å lyde:

«Kongressen skal ved rundskriv bekjentgjøres
minst 5 måneder før dens avholdelse.

2. Kongressen oppnevner en komité med mandat som nevnes i premissene, herunder også utarbeide retningslinjer for samarbeid med andre organisasjoner, f. eks. Norges Koope-

native Landsforening, Norges Fiskarlag, Norges Bonde- og Småbrukerlag m. v.

3. Komiteens innstilling forelegges sekretariatet som sender saka til forbundene, samorganisasjonene og avdelingene i god tid før neste kongress. Representantskapet får dog bemyndigelse til å vedta gjensidighetsavtaler med de organisasjoner som er nevnt i punkt 2.

Vedrørende kontingenten foreslår sekretariatet:

§ 3.

Ordinær og ekstraordinær kontingent.

Punkt 1, første avsnitt skal lyde:

I ordinær kontingent betaler forbundene kr. 0.30 pr. solgte kontingentmerke for heltbetalende og kr. 0.15 pr. solgte kontingentmerke for halvtbetalende medlemmer.

De forbund som har månedskontingent betaler henholdsvis kr. 1.25 og kr. 0.60 for hvert solgt kontingentmerke.

I disse satser er medregnet kontingenten til samorganisasjonene, idet samorganisasjonenes driftsutgifter dekkes av Landsorganisasjonen. Kontingenten betales inn til Landsorganisasjonen for hver måned.

I henhold hertil foreslås at § 3, 3dje avsnitt utgår, og nåværende avsnitt 4, som da blir avsnitt 3, skal lyde: «Sekretariatet fastsetter driftsutgiftenes størrelse for hver enkelt samorganisasjon og det som skal overføres til Opplysningsforbundet til dekning av utgiftene til det lokale opplysningsarbeid.»

Avsnitt 5 som blir avsnitt 4, forandres til:

. Av kontingenten for heltbetalende medlemmer beregnes 10 øre pr. medlem pr. måned som tilskudd til Folkets Hus Fond.

Folkets Hus Fond.

Etter den prisstigning som har funnet sted på materialer så vel som arbeidspenger, viser det seg at det beløp Folkets Hus Fond har adgang til å låne ut, nemlig kr. 10 000.00, er utilstrek-

kelig ved oppførelse av nybygg. Selv de mest beskjedne bygg vil ikke kunne skaffe dekning for utgiftene og må alltid regne med å oppta lån ved siden av det Folkets Hus Fond har adgang til å låne ut. Det blir derfor nødvendig å forhøye utlånsbeløpet til det dobbelte, og foreslåes lovens § 4 forandret til:

«Høyeste lånebeløp til et hus med kr. 20 000.00. For lånet betales 2½ pst. årlig rente.»

Nærmere utredning i samband med disse spørsmål blir gitt på kongressen.

Sekretariatsmedlem Olaf Bjerke foreslår at kongressen vedtar forslag fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds avd. 44, Tyssedal, om forandring i § 3, pkt. 1, annet avsnitt.

Dagsordenens punkt 5.

Organisasjonsspørsmål.

Innkommne forslag.

Fra Hushjelpens Landsutvalg:

Hushjelpens Landsutvalg tillater seg herved å søke Landsorganisasjonen om kr. 10 000.00 i året til vårt arbeid.

På siste fagkongress fikk vi en bevilgning på kr. 6 000.00, men da vi først i år har iliknet våre foreninger kontingent til vårt Landsutvalg blir våre kontingentinnkomster meget uklare og ganske sikkert små, slik at vi ikke har nok midler til vårt arbeid.

Håper at vi kan få det omtalte beløp i denne kongressperiode.

Hushjelpens Landsutvalg behandlet på sitt møte 5. februar spørsmålet om tilslutning til våre fagforeninger rundt om i landet av de hushjelp som er ansatt på gamlehjem, pleiehjem, barnehjem, internatskoler o. l. som ikke er kommunale.

Vi har til stadighet henvendelser fra disse forskjellige hjemspersonaler da de fleste tror de kommer inn under våre fagforeninger.

Ved å knytte disse grupper av hushjelp til våre fagforeninger ikke bare i Oslo, men også utover landet vil våre foreninger her få en ryggrad å bygge sitt arbeid på.

Det er også en kjensgjerning at vår organisasjon lettere kan ivareta disse gruppers krav da vårt kjennskap til lønninger og arbeidsforhold for hushjelp i sin alminnelighet også kan overføres til disse grupper.

Husassistentenes Forbund i Danmark har alle sykehus, gamlehjem osv. tilsluttet sin organisasjon, også de kommunale. Av den grunn har de hatt lettere for å bygge opp sin organisasjon da det til å begynne med var nettopp disse grupper som dannet ryggraden i forbundet.

Jern- og Metallarbeiderforbundet, avd. 38, Kristiansand S.

Ad punkt 3.

«Fagorganisasjonen setter alle krefter inn for samarbeid med begge arbeiderpartiene, bonde-, småbruker- og fiskerorganisasjoner og Norges kooperative Landsforening.

Fagforeningen skal være organisatorisk uavhengig av de politiske partier.»

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbunds avdeling i Stavanger foreslår:

«Stavanger Litografiske Forening, avd. av N. L. K. F. henstiller til Landsorganisasjonens kongress om at tidligere vedtak om sammenlutning av de grafiske fag bortfaller.»

Motivering:

Avdelingen mener at vedtaket vanskeliggjør den videre utbygging av vår forbundsorganisasjon.

Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Treindustriarbeiderforbundets virkeområde.

Som bekjent var organisasjonskomiteen — som skulle forberede industriforbundsformen for kongressen 1923 — først inne på den tanke at det skulle lages et forbund bestående av Papirindustriarbeiderforbundet, Høvleriarbeiderforbundet og

Treindustriarbeiderforbundet. Denne tanke oppga komiteen, og dets forslag gikk ut på at hvert av de tre forbund skulle opprettholdes.

Kongressens beslutning i 1923 vedrørende treindustrien var følgende: «For treindustriens vedkommende må det være tilstrekkelig at man også slår fast: En industriorganisasjon på samme arbeidsplass. Det kan da komme til å forme seg slik at det blir en organisasjon for papirindustrien, en for sagbruksindustrien og en for den øvrige treindustri, møbelindustri, trevarefabrikker m. v. Sekretariatet mener at kravet — det absolutte krav — bør stiles lenger. Men selvfølgelig har man intet å innvende mot — men mener tvert imot at det bør tilstrepes — at det ved forhandlinger mellom de nevnte organisasjoner og etter bestemmelse av organisasjonsutvalget, skapes ett treindustriarbeiderforbund, hvor samtlige disse grupper står sammen.»

Kongressens beslutning i 1923 har således forutsatt at alle arbeidere ved møbel- og trevarefabrikker skulle stå sammen i ett forbund. Spørsmålet for virkeområdet for Treindustriarbeiderforbundet har aldri vært behandlet på en forsvarlig og tilfredsstillende måte slik som forholdet har vært med andre industriforbund. De beslutninger som senere er gjort, har alle vært fattet med henblikk på å «tvinge» fram en sammenslutning mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet. Dette har vært stikk i strid med tanken om og forutsetningen for et industriforbund for treindustrien.

Utviklingen fortsetter og går stadig mer i retning av en sammenblanding av forskjellig produksjon ved treindustribedriftene og gjør spørsmålets løsning mer påtrengende enn noen gang før.

Det foreslåes at kongressen fatter følgende beslutning:

1. «Norsk Treindustriarbeiderforbunds virkeområde omfatter arbeidere ved snekkerverksteder, trevarefabrikker, husbyggningsfabrikker, møbelfabrikker, radiokassefabrikker, orgel- og pianofabrikker, kurvmøbelfabrikker, rullegardinfabrikker, skifabrikker, skistav- og sportsartikkelfabrikker, leketøyfabrikker, spill- og gull-listefabrik-

ker, tresko- og lestefabrikker, pipefabrikker, knappfabrikker, korkfabrikker, tapetser- og dekoratørverksteder, børste- og penselfabrikker fiberfabrikker, kryssfiner- og møbelplatefabrikker, tønnefabrikker og bøkkerverksteder, kleshengefabrikker og sjåfør- og lagerarbeidere ved de foran nevnte bedrifter.

2. Medlemmer av Treindustriarbeiderforbundet har rett til å sette opp arbeid som er utført på verksted eller fabrikk, dog ikke hus, dører og vinduer.
3. Overføringen av medlemmer må gjennomføres snarest etter at beslutningen om forbundets virkeområde er tatt.»

I forbindelse med foranstående foreslåes at kongressen beslutter:

«Lumber Arbeiderforening tilbakeføres straks til Norsk Treindustriarbeiderforbund.»

Tvistnemnda avsa 15. juli 1935 følgende kjennelse:

1. «Norsk Bygningsarbeiderforbund har handlet organisasjonsmessig uriktig ved å oppta Lumber Arbeiderforening fra 1. mai 1935 på tross av protest fra Norsk Treindustriarbeiderforbund og uten å avvente den organisasjonsmessige behandling og avgjørelse i saken.
2. Lumber Arbeiderforenings medlemskap i Norsk Bygningsarbeiderforbund opprettholdes, inntil det treffes en mindelig avgjørelse om treindustriarbeidernes organisasjonsforhold.
3. Det henstilles til de to forbund å oppta nye forhandlinger om sammenslutning under sekretariatets ledelse.»

I punkt 1 er organisasjonsretten tilkjent Norsk Treindustriarbeiderforbund. Men etter punkt 2 og 3 har tvistnemnda og sekretariatet også benyttet denne saken for å søke å framtvinge en sammenslutning med Bygningsarbeiderforbundet. En sammenslutning som aldri har hatt sitt utgangspunkt eller grunnlag i industriforbundsformen.

Etter det foranstående bygger vårt forslag på de samme regler om grense og virkeområde som i mange år har vært gjeldende mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet i Sverige, og som vi mener er den eneste fornuftige og hensiktsmessige form for opptrekning av virkeområdet mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet i Norge. For øvrig vises til vår motivering i kongressens protokoll for 1938 side 67 og følgende.

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 65, Larvik, foreslår:

«All verksted-treindustri skal henhøre under Norsk Treindustriarbeiderforbund.»

Motivering:

Møbelsnekkere, dør- og vindussnekkere osv. bør være i en fagforening, da det stadig er utveksling av arbeidere innen disse grener. Det er også stadig ytret ønske fra dør- og vindussnekkere at sådan ordning måtte komme i stand.

N. K. I. F., avd. 73, Torvestad, Haugesund, foreslår:

«Fiskeindustriarbeiderne utskilles fra de fire forbund som de nå er spredt på og samles i et eget fiskeindustriarbeiderforbund.»

Motivering:

Den organisasjonsform vi nå har for disse arbeidere er upraktisk og uoverensstemmende med industriforbundsformen. Fiskehermetikkarbeiderne står i N.N.N., sildoljearbeiderne i Kjemisk, silde- og fisketilvirkningsarbeiderne i Transport, snurpefiskerne i Sjømannsforbundet osv.

Den organisatoriske fordel med å ha disse arbeidere i ett forbund er innlysende, samtidig som de er nærmest fremmedelementer i de forbund de er spredt på nå.

Om det er meget sesongarbeid i fiskeindustrien, og et eget forbund derfor i første omgang ville være svakere økonomisk fundert, så er det også nå de andre fagorganiserte grupper som må bære eventuell økonomisk svikt i administrasjonen, og en ordning på dette område for ett fiskeindustriarbeiderforbund må derfor kunne treffes.

For øvrig må saken sees i sammenheng med de veldige utviklingsmuligheter våre fiskerinæringer står overfor, og den progressive vekselvirkning det vil bli mellom et fiskeindustriarbeiderforbund og utviklingen av fiskerinæringene: På den ene side vil en slik utvikling skape stadig bedre økonomisk grunnlag for forbundet, på den annen side vil et fiskeindustriarbeiderforbund være et viktig redskap for arbeiderbevegelsen for å utvikle fiskerinæringene.

Norsk Kommuneforbund, avd. 154, foreslår:

«Alle medlemmer tilsluttet Norsk Elektriker-og Kraftstasjonsforbund, som er tilsatt i kommunen overføres til Norsk Kommuneforbund. *Subsidiært:* Alle månedslønnede overføres.»

Motivering:

Samarbeidet på arbeidsplassen vil falle enklere og lettere ved at samtlige står i ett forbund, både ved tariff-forhandlinger og spørsmål vedr. bedriften i sin alminnelighet.

Da det nå skal opprettes produksjons- og bransjeutvalg vil det absolutt være en fordel at samtlige ved bedriften står i et forbund.

Forretningsutvalget anbefaler forslaget.

Oslo Brannkorpsforening foreslår:

«For å få en enhetlig og slagkraftig fagorganisasjon må industriforbundsformen gjennomføres. Tvistespørsmål som oppstår ved at der er uklare grenser mellom forbundene må søkes eliminert ved å få klare linjer og grenseskiller.

Samorganisasjonen må styrkes. Samarbeidet mellom forbundene under opprettelse av tariffavtaler er nødvendig. Monopoltendensen i kapitalistisk forstand må bekjempes med de til rådighet stående midler.

Organisatorisk uavhengighet av de politiske partier må gjennomføres. Samarbeidskomiteen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon sentralt, distriktsvis og lokalt må gjennomføres.»

Oslo Sporveisbetjenings Forening, foreslår:

1. Industriforbundsformen gjennomføres som regel. I de forbund som dette ennå ikke er gjennomført, bringes organisasjonsformen i samsvar med dette så snart det er gjørlig. Framtidige dispensasjoner må ikke gis.

2. Det søkes samarbeid med andre yrkesorganisasjoner, åndsarbeidere, utøvere av frie erverv o. l., med sikte på eventuell tilslutning til L.O.

Arbeidet blant yrkesgrupper som ennå ikke er organisert påskynnes.

3. Innen Sekretariatet nedsettes et organisasjonsutvalg. Dette utvalg får som oppdrag å finne fram til de organisasjonsformer som bringer fagorganisasjonen i stand til å løse de oppgaver som til enhver tid foreligger.»

Norsk Bekledningsarbeiderforbund, foreslår:

Spørsmålet om sammenslutning av Norsk Bekledningsarbeiderforbund og Norsk Tekstilarbeiderforbund har vært behandlet av de respektive forbunds landsmøter både i 1938 og på det første landsmøte etter frigjøringen høsten 1945. Begge forbunds landsmøter har høsten 1945 enstemmig tatt avstand fra sammenslutning, og har samtidig løst spørsmålet om trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold. Til orientering referes *Norsk Bekledningsarbeiderforbunds* vedtak for så vidt det gjelder dette forslag:

«Trikotasjearbeiderne ble etter pålegg fra Landsorganisasjonen tilsluttet forbundet i 1919. Deres produksjon er i stor utstrekning den samme som er tariffestet i konfeksjonsindustrien. Arbeidet må derfor gå ut på at *hele* tariffen blir den samme som for konfeksjonsindustrien.

En finner det derfor naturlig at de trikotasjebedrifter som viderefører produksjonen til ferdig vare med sømarbeid tilsluttes Norsk Bekledningsarbeiderforbund.

Samarbeidet med Norsk Tekstilarbeiderforbund fortsetter med sikte på ensartede lønninger for de trikotasjearbeidere som er medlem i dette forbund. Hvert av forbundene oppnevner for øvrig 5 representanter (hvorav minst to er trikotasjearbeidere) til en samarbeidskomité som behandler saker av felles interesse.»

Norsk Tekstilarbeiderforbund vedtok når det gjaldt sammenslutning og trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold følgende:

- a) «Sammenslutning med Bekledningsarbeiderforbundet ansees helt upraktisk.
- b) Landsmøtet pålegger kommende hovedstyre å utarbeide konkret forslag om at de av kongressen vedtatte organisasjonsformer oppheves, og at de forbund hvis medlemmer uttaler seg mot sammenslutning, blir stående som egne forbund.

Forslaget oversendes neste kongress.

- c) Landsmøtet tiltrer Bekledningsarbeiderforbundets vedtak under forutsetning av at trikotasjearbeiderne organiseres således at arbeiderne ved de bedrifter som produserer fra råvare til ferdig vare skal organiseres i Norsk Tekstilarbeiderforbund.»

Det skulle være unødvendig å gi noen nærmere motivering for de to forbunds standpunkt, idet dette er framholdt mange ganger før ved sakens behandling i tvistenemnda og på kongressen.

Det som imidlertid har vært et tvistespørsmål mellom disse to forbund, nemlig trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold, er nå løst, og dermed er også spørsmålet om sammenslutning av disse to forbund kommet i en annen stilling.

Under henvisning til de enstemmige vedtak av begge forbund i denne sak tillater vi oss å foreslå for kongressen:

1. «Tidligere kongressvedtak om sammenslutning av Bekledningsarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet oppheves.
2. Organiseringen av trikotasjearbeiderne skjer etter de retningslinjer de to forbund er enige om.»

Til orientering kan meddeles at samarbeidskomiteen mellom de to forbund har vært i funksjon siden de to forbunds landsmøter har vært avholdt, og behandler saker av felles interesse for så vidt det gjelder trikotasjeindustrien.

Norsk Kommuneforbund, avd. 150, Hurum, foreslår:

«Kommunale veivoktere og faste veiarbeidere skal være tilsluttet Norsk Kommuneforbund.»

Motivering:

Skal kommunale arbeidere splittes i flere foreninger og i forskjellige forbund, blir organisasjonen svak og avdelingene små. Vi vil også peke på at de fleste kommuner heller vil ha forhandling med *en* stor forening, mot nå med flere små. Vi vil ikke unnlate å nevne at det var meget i mot arbeiderne at de måtte opprette egen avdeling og gå over i et annet forbund, og de har i den senere tid forsøkt å komme tilbake til de opprinnelige forhold.

N. K. I. F., avd. 48, Herøya, foreslår:

«Vi ser det som en viktig oppgave å få organisert funksjonærene ved Eidanger Salpeterfabrikker.

For å få løst denne oppgave, må vi henstille til kongressen at den fatter beslutning om at funksjonærene ved Eidanger Salpeterfabrikker gis adgang til å organiseres i egen forening tilsluttet Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.»

Forbundet sier om forslaget:

«I henhold til vedlagte forslag fra vår avd. 48, Herøya, vil vi ha uttalt at vi gir forslaget vår beste anbefaling, og mener at spørsmålet om å organisere funksjonærer, også kontorfunksjonærer, ved de indu-

strielle bedrifter bør skje i tilslutning til det forbund som har organisert arbeiderne ved bedriften.

Forholdet er nemlig nå, at funksjonærene ved en hel del av våre industrielle bedrifter ønsker å organisere seg, men kun i tilslutning til vårt forbund.»

Fra sekretariatet:

1. Ad organiseringen av hushjelper.

Sekretariatet foreslår for kongressen å fatte følgende vedtak:

- I. Sekretariatet bemyndiges til i samråd med Norsk Kommuneforbund og Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund å undersøke muligheten av å nå fram til et organisasjonsmessig grunnlag, slik at hushjelpene blir tilsluttet Landsorganisasjonen enten gjennom ett av de ovennevnte forbund eller som eget forbund.
  - II. Sekretariatet bemyndiges til i kongressperioden å anvende inntil kr. 15 000.00 pr. år til organisasjonsarbeid blant hushjelper.
- 2. Diverse forslag om fagorganisasjonens oppbygging, grenseområder m. v.**

Det har tatt lang tid å bygge opp arbeiderklassens faglige organisasjoner. Det var naturlig at utgangspunktet ble en samling av arbeiderne i fagvise, lokale sammenslutninger og disse ble sluttet sammen i fagforbund. Den industrielle utvikling har ført med seg at fagenes rammer delvis er utvidet. En rekke industrier må i dag beskjeftige arbeidere med vidt forskjellige fagkunnskaper og spesialutdannelse. Stort sett har arbeiderne i de enkelte industrier felles interesser. Avgjørelsen i alle interessespørsmål som oppstår mellom arbeiderne og bedriften må løses på et felles grunnlag. Det er derfor naturlig og riktig at disse arbeidere samles i et forbund, hvor mulige interessemotsetninger kan avveies på en forstandig måte. Forbundene må da ta tilbørlig hensyn til de enkelte gruppers berettigede krav og interesser. Den prinsipielle linje i Landsorganisasjonens vedtak om å bygge fagorganisasjonen opp etter de indu-

strielle linjer, er derfor riktig. Et annet spørsmål kan være om man strengt skal opprettholde beslutningene om at beslektede industrier som i og for seg ikke har berøringspunkter skal sluttet sammen. Her må spørsmålet om hvorvidt der finnes organisasjonsmessig basis for opprettholdelsen av de enkelte forbund undersøkes.

Landsorganisasjonen må nå treffe prinsipiell avgjørelse i spørsmålet om hvor vidt fagorganisasjonens ramme skal utvides til også å omfatte bedriftenes tekniske funksjonærer. Det er før besluttet at de merkantile funksjonærer kan tilsluttes Landsorganisasjonen. I denne forbindelse må man være oppmerksom på at et folks levestandard er avhengig av at produksjonen blir organisert og ledet under hensyntagen til hele folkets interesser. Det første skritt på veien er dannelsen av produksjonsutvalgene. Men en tilfredsstillende løsning av de foreliggende problemer kan ikke nåes før den nødvendige bistand blir ytet av bedriftenes tekniske og merkantile funksjonærer på folkesolidaritets grunn. En mener derfor at det er riktig at Landsorganisasjonen treffer vedtak om at også de tekniske funksjonærer ved bedriftene kan organiseres i tilslutning til fagorganisasjonen. Solidaritetens ramme vil derved bli utvidet til å omfatte alle lønsmottakere som er beskjeftiget i bedriftslivet. Til å begynne med vil det bli vanskelig å samle arbeiderne og funksjonærene i en felles organisasjon. Særlig vil dette forhold være til stede så lenge det nåværende private økonomiske interesseforhold inntar en så dominerende plass i produksjonslivet. Man må derfor gjøre seg fortrolig med at funksjonærene må organiseres i spesielle organisasjoner. Landsorganisasjonen har allerede vært oppmerksom på det forhold ved organiseringen av handelsflåten offiserer. Det samme hensyn vil gjøre seg gjeldende for arbeidslivets funksjonærer.

Alle er enige om at det det nå gjelder er å sikre hele folket den høyest mulige levestandard. Skal dette mål nåes, må alle produksjonskrefter utnyttes til det ytterste. Den viktigste produksjonskraft et folk har er befolkning-

gens intellektuelle og fysiske skaperevne. Det er samordningen av disse krefter som er det viktigste problem å få løst, og til det må alle fagorganisasjonens evner og krefter settes inn.

Med den tilslutning som fagorganisasjonen har hatt i de siste 10—15 år, og med den nyorganisering som forestår, er spørsmålet oppstått om hvor vidt de faglige samorganisasjoners områder er riktig fastsatt. I denne forbindelse blir det nødvendig å ta samorganisasjonens nåværende administrasjonsordning opp til overveielse og mulig revisjon. Sekretariatet mener at det stedlige og distriktvise samarbeid mellom fagforeningene skal opprettholdes. Det er bare spørsmålet om å finne fram til den mest hensiktsmessige ordning som så langt råd er tilfredsstillende alle distriktvise hensyn og interesser uten at det påfører fellesorganisasjonen unødige utgifter.

Det spørsmål som i denne forbindelse bør komme i forgrunnen er, hvor vidt samorganisasjonens område bør innskrenkes til mindre distrikter hvor hver by eller industri-plass danner et naturlig senter. I de større byer kan da Landsorganisasjonen opprette faglige distriktskontorer under fagforeningsstyrenes direkte tilsyn.

Årsmøter i den nåværende form vil da bli sløyfet og pengene kan anvendes til mere nyttig arbeid i organisasjonene.

Idet en viser til foranstående, vil sekretariatet anbefale kongressen å fatte følgende vedtak:

1. Det velges en organisasjonskomité på 15 medlemmer som får til oppgave å utrede alle foreliggende organisasjonsproblemer. Alle forslag i samband med organisasjonsspørsmål oversendes denne komité.
2. Representantskapet får fullmakt til å gjøre de nødvendige vedtak etter at utredningen er forelagt forbundenes og samorganisasjonenes styrer til uttalelse.
3. *Ad samarbeid med andre organisasjoner m. v.*
Forslagene fra Jern- og Metallarbeiderforbundets avd. 38, Kristiansand S., og Oslo Brannkorpsforening omfatter

i første rekke samarbeid med andre organisasjoner. Sekretariatet vil derfor uttale:

Landsorganisasjonen har i saker av felles interesse samarbeid med Norges Kooperative Landsforening, Norges Fiskarlag og Norges Bonde- og Småbrukerlag. Dette samarbeid må opprettholdes og utvides i den utstrekning sekretariatet og/eller representantskapet finner det ønskelig.

Fagforeningene står fritt i spørsmålet om hvor vidt de vil stå kollektivt tilsluttet et politisk parti eller ikke.

Dagsordenens punkt 6.

Tariffspørsmål og den faglige taktikk.

Innkommne forslag.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund foreslår:

«Kongressen pålegger det nye sekretariat ved den kommende tariffrevisjon i papirindustrien å sette alt inn på å få hevet lønningene så de kommer på høyde med lønnen i hjemmeindustrien.»

Motivering:

Ved fornyelse av overenskomstene i 1939—40 var gjennomsnittsførtjenesten i papirindustrien kr. 1.43 pr. time inkludert overtid. I de øvrige industrier som var tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening var gjennomsnittslønnen kr. 1.71 pr. time.

Ved behandlingen i Lønnsnemnda f. å. framgikk det at denne differanse har øket, så etter statistikken fra Norsk Arbeidsgiverforening og Papirindustriens Arbeidsgiverforening, var differansen kr. 0.35 pr. time.

Arbeiderne i eksportindustrien og da ikke minst papirindustrien skaffer valuta til landet, og denne bidrar til å holde lønnen for arbeiderne i hjemmeindustrien oppe. Det ville da være rimelig, at de arbeidere som skaffer valuta ikke lønnes dårligere enn de øvrige arbeidere som er beskjeftiget i hjemmeindustrien.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 99, Kammerfoss, foreslår:

«Vi henstiller til kongressen å ta opp til behandling forlengelse av ferien til 3 uker.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 90, Steinberg Bruk, foreslår:

«Fagorganisasjonen må oppta kamp for å høyne arbeiderklassens levestandard. Først og fremst må de laveste lønninger reguleres opp. Ferien forlenges. Fagorganisasjonen må øve påtrykk på regjering og storting, så 12-øres tillegget som ble fratatt arbeiderne under krigen, blir tilbakebetalt.»

N. P. F., avd. 33, Bønsdalen, foreslår:

«Landsorganisasjonen går inn for sløyfing av igangsetting av be-driftene 2. juledags kveld, 1. nyttårsdags kveld samt 2. påskedags kveld og 2. pinsedag.

Vi mener at dette er høytidskvelder som enhver arbeider skal være fri.»

Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg foreslår:

«Under henvisning til det til enhver tid stadig økende arbeidspress for sporveis- og bussbetjening, pålegger kongressen L.O.'s ledelse å gå inn, med organisasjonens hele kraft, for gjennomføring av 7 timers dag for disse ved kommende tariffrevisjoner.

I samarbeid med Statstjenestemannskartellet og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon søkes det nådd fram til at Staten godkjenner opprettelse av kollektive overenskomster for Statens tjenestemenn.»

Motivering:

For Statens tjenestemenns vedkommende har statsmyndighetene hittil nektet å gå med på kollektive overenskomster for tjenestemenn som omfattes av Statens lønnsregulativ. I dette bør det skje en forandring. Staten har selv ved egen lovgivning, Arbeidstvistloven, gått inn for at interesseforholdet mellom arbeidsgiver og lønnstaker bør ordnes på kollektivt grunnlag, og Staten har en rekke tjenestemenn og institusjoner som arbeider med dette. Det ville derfor være riktig og logisk at Staten selv inntar det samme standpunkt som den medvirker til at kommunene og private arbeidsgivere skal innta overfor sine tjenestemenn.

Fagorganisasjonens krav om og opprettelse av kollektive avtaler omfattende lønns- og arbeidsforhold, har gitt arbeidere og tjenestemenn et langt sikrere og mer rettferdig rettsgrunnlag enn der lønns- og arbeidsvilkår er fastsatt ved reglementer o. l. Arbeidslivets kollektive tariff-forhold bør utvikles til å bli det kollektive og individuelle rettsgrunnlag hvor enhver kvinne og mann, uansett stilling, har en fastlagt garanti for anerkjennelse og rettsgyldighet.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 14, Skien, foreslår:

«Landsorganisasjonen må sette seg som oppgave med all kraft å høyne arbeiderklassens levestandard. Den store ulikhet i lønnen må endelig løses ved forestående tariffrevisjon, slik at de lavest betalte løftes opp til gjennomsnittslønnen i hjemmeindustrien.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 7, Viull, foreslår:

1. «Pensjon for samtlige arbeidere.
2. 40 timers arbeidsuke.
3. Revisjon av prosenttillegget for overtid.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 17, Skien, foreslår:

«L.O. må sette seg som oppgave med all kraft å høyne arbeiderklassens levestandard. Den store ulikhet i lønnen må endelig løses ved tariffrevisjon, slik at de lavest betalte løftes opp til gjennomsnittsnivået i hjemmeindustrien.»

Norsk Kommuneforbund.

Gassverkarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

«Ved vårens tariff-forhandlinger må Landsorganisasjonens forhandlingsgrunnlag være: At arbeidernes levestandard må høynes så arbeidernes lønninger må komme opp på den prishøyde som er i dag, slik at arbeiderne blir sikret en forsvarlige levestandard.

Oppregulering av de laveste lønninger, ferien forlenges og *kvinnene* må komme på mer likestilling med mannen i produksjonslivet.

Fagkongressen må understøtte kravet fra arbeiderne om kompensasjon for dyrtidstillegget som ble tatt fra dem i 1940, da arbeiderne ser dette som et ran og overgrep på sine rettigheter.»

Sarpsborg Brannkorpsforening foreslår:

«Arbeidstidens forkortelse i henhold til arbeidervernloven.»

Forbundsstyret tiltrer forslaget da det er overensstemmende med landsmøtets vedtak.

Haugesund Brannkorpsforening foreslår:

«Tjenestetiden for brannfolk og ellers de yrkesgrupper som har en uforholdsmessig lang arbeidstid, søkes endret i lovs form, minst til arbeidervernlovens maksimum, og ens over hele landet.»

Forbundsstyret tiltrer forslaget da det er overensstemmende med landsmøtets vedtak.

Sanderud sykehus's Personalforening foreslår:

«Vi henstiller til Kommuneforbundet å foreslå for Landsorganisasjonen at arbeidstiden for nattevakter blir nedsatt til 36 timer ukentlig.

Forbundsstyret tiltrer forslaget med ukentlig tjenestetid på 40 timer.

Oslo Sporveisbetjenings Forening foreslår:

«Hevning eller senkning av lønningene må sees i nøye sammenheng med produksjons- og prisnivå.

Ellers bør følgende prinsipper fastslås:

1. De lavest lønnede gruppers lønn heves i første rekke.
2. Lik lønn for likt arbeid, *kvinnelige arbeidere likestilles med de mannlige i erverv hvor kvinner utfører samme arbeid som menn.*»

Motivering:

Med den situasjon som har oppstått ved at de to arbeiderpartier har fått flertall i det norske folk, og dermed regjeringsmakten og den avgjørende innflytelse på utviklingen i landet årene framover, stilles også fagorganisasjonen overfor andre oppgaver enn de som hittil har vært alminnelige.

Ved tariffrevisjoner og i spørsmålet om den faglige taktikk i sin alminnelighet er dette av avgjørende betydning.

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

Oslo Brannkorpsforening foreslår:

«Levestandarden for arbeiderklassen må med alle midler søkes opprettholdt. De laveste lønninger må reguleres oppad. Ferien forlenges og de 12 øre som etter tysk diktat ble frarøvet arbeiderne må i en eller annen form tilbakebetales.»

Vannvesenets arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«40 timers uke gjennomføres. 36 timer for skiftarbeid. 3 ukers ferie for alle. 4 ukers ferie for sunnhetsfarlig arbeid.»

Aust-Agder komm. Funksjonærforening foreslår:

«Aust-Agder komm. Funksjonærforening, samlet til møte i Arendal 3. februar d. å., vil så sterkt som råd er anmode Regjeringen om å gjøre Statens lønnsregulativ gjeldende for kommunale tjenestemenn. Like så vel som at kommunene må betale en part av lønnen til stats-tjenestemenn (f. eks. lærere og prester osv.) bør statens regulerings-tillegg, riks- og alderstillegg «krisetillegg» utbetales tjenestemennene i kommunene. Alle betaler stats- og kommuneskatt etter samme regler. Det er derfor urimelig at det skal være noen lønnsforskjell her. Over alt i kommunene sitter det folk som arbeider hardt, og som har en meget mindre betaling enn de ville ha dersom de var lønnet av Staten.

Dette forholdet bør det bli en forandring på snarest. Likeledes må de kommunale tjenestemenn bli med i Statens pensjonskasse.»

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

Kristiansand stedsstyre foreslår:

«Stedsstyret i Kristiansand foreslår at nattevaktene ved sykehusene får nedsatt arbeidstiden til 36 timer pr. uke.»

Forbundsstyret tiltrer forslaget med ukentlig tjenestetid på 40 timer.

Telemark faglige Samorganisasjon foreslår:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må i de forestående for-handlinger med Norsk Arbeidsgiverforening sette alt inn på å få følgende tilføyelse i Hovedavtalens § 2 (tillitsmenn):

«Arbeidernes tillitsmenn har enn videre rett til permisjon fra sitt arbeidssted når det gjelder utøvingen av deres respektive faglige og politiske tillitsverv.»

Motivering:

Gjentatte ganger har det hendt at arbeidernes faglige og særlig politiske tillitsmenn er blitt truet med avskjedigelse fra sine respektive arbeidsplasser på grunn av for mange skoft-dager. Enkelte arbeidsgivere har fulgt den taktikk, å konsekvent nekte alle arbeidere som innehar politiske eller faglige tillitsverv permisjon, med den følge at vedkommende arbeider har måttet trekke seg tilbake.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 4, Oslo, fore-slår:

«Samme lønn for samme arbeid er et sosialistisk krav som i alle år har stått på dagsordenen i den sosialistiske bevegelse.

Dette krav må nå gjennomføres.

Svært lite er gjort for å realisere dette krav innenfor den norske fagorganisasjon. Tvert imot har den lønnspolitikk som har vært ført bidratt til ytterligere å utdype forskjellen, slik at det under de nå-værende forhold synes å være utenfor praktisk politikk å utjevne denne forskjell i alle grupper med en gang.

Dette gjelder også alle lavestlønnete grupper innenfor alle fag. Prosenttilleggene ved tariffrevisjonene har øket urettferdigheten i stadig stigende grad, også for arbeid av ulike slag. Mens dette gjelder de menn som står på de lavere satser, og i de dårlig lønnete fag, gjelder det praktisk talt alle kvinner.

Etter Riksmeglingsmannens forslag av januar 1940 skulle middel-fortjenesten kr. 1.71 for menn og kr. 1.08 for kvinner stige med 75 øre og 47 øre pr. poeng stigning i leveomkostningene for 15. juni 1940.

Etter denne lønnsmetode blir forskjellen på manns- og kvinnelønningene stadig større.

Når f. eks. forskjellen i utgangsåret er $(1.71 \div 1.08) = \text{kr. } 0.63$, vil denne forskjell ved en senere regulering være $(.191 \div 1.21) = \text{kr. } 0.70$. Og denne forskjell vil øke for hver tariffrevisjon.

På denne måten vil en aldri komme fram til samme lønn for samme arbeid for menn og kvinner. Foruten at en meget snart vil komme opp i helt uholdbare forhold som i en krisetid kan få alvorlige tilbakeslag i lønns- og arbeidsforholdene for de mannlige arbeidere.

I grupper hvor kravet om samme lønn for samme arbeid vanskelig lar seg gjennomføre med en gang foreslår vi derfor følgende ordning:

1. At det ved hver tariffrevisjon gis like stort tillegg i ører for manns- og kvinnelønninger for alle grupper. Pluss et reguleringstillegg på 25 pst. tillagt kvinnelønningene i de grupper der kvinnene gjør

samme arbeid som menn inntil en gradvis har hevet disse opp til samme lønn.

2. Det nedsettes et utvalg der kvinner er representert som i samarbeid med arbeidsplasser og forbund og N. A. F. gjennomgår de forskjellige arbeidsgrupper i hvert fag, slik at en kan få brakt på det rene hvor mange menn og kvinner utfører samme arbeid.»

L.O.'s kvinnemnemnd foreslår:

«Fagkongressen som representerer 350 000 organiserte arbeidere og 59 000 kvinner krever at likelønnsprinsippet nå må fastslås og opptas som krav ved alle lønnsforhandlinger.»

Motivering:

Vi har nå gjennomlevet 5 års krig og okkupasjon av vårt land. I denne tid ble det stadig framholdt den store betydning kvinnenes arbeid hadde. Vi mener at hvis kvinnenes arbeid har samme betydning også i fred og ved gjenoppbyggingen av landet vårt, må tiden være inne til å erkjenne riktigheten av vårt gamle krav «retten til like lønn for samme arbeid».

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, avd. 388, Austvatn, foreslår:

«Fagorganisasjonen må hurtigst mulig komme bort fra de provisoriske anordninger, og inn under normale forhold. Arbeiderne må ha rett til avstemning ved tariffoppgjør, og avstemningen må tas til følge ved fastsettelse av tariffen.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, foreslår:

«For å få tilbake de 12 ørene som ble fratatt oss under krigen, i følge tysk diktat, foreslår vi at de gis tilbake i et tidsrom av 5 år som et tillegg utover de kommende indeksreguleringer.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, foreslår:

«Til det kommende bedriftsoppgjør må fagkongressen gjennomføre tiltak som fører til forhøyelse av arbeidernes levestandard. Oppregulering av de laveste lønninger, og forlengelse av ferien.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 79, foreslår:

«Der søkes innført i tariffen at bedriften ved bedriftsulykker betaler arbeideren full lønn de 3 dager som går før vedkommende er berettiget til sykepengene.»

N. N. N., avd. 109, Lillestrøm, foreslår:

«Lillestrøm og Omegns N. N. N., avd. 109, refererte i sitt møte den 11. januar 1946 et rundskriv nr. 3/46, og det ble besluttet å framsette et sådant forslag til fagkongressen, at det søkes gjennomført 36 timers uke for dem som går på aftenscole.»

N. N. N., Haugesunds Næringsmiddelarbeiderforening foreslår:

«Kongressen krever at Landsorganisasjonens ledelse og forbundene under kommende tariff-forhandlinger opptar kravet «lønn under sykdom» som et prinsipielt krav.»

Motivering:

Da de understøttelsessatser som Rikstrygdeverket og ellers andre offentlige trygdekasser betaler, ligger på et slikt lavmål at de er helt under eksistensmuligheten, og da det er meget tvilsomt om de noen gang kommer opp på det nivå at de vil dekke for de aller nødvendigste livsbehov, må gjennomføringen av forslaget ansees som en uhyre stor sosial og økonomisk forbedring.

N. K. I. F., avd. 97, Sandefjord, foreslår:

«Vi stiller som forslag til kongressen at 3 ukers ferie med full kompensasjon fastsettes.»

Norsk Transportarbeiderforbund.

Halden Losse- og Lastearbeiderforening foreslår:

«Ved eventuelle lønnsforhøyelser godtas kun forhøyelser som tar sikte på en lønnsutjevning ved at de lavest lønnede får størst tillegg.»

Motivering:

Vi mener at den store lønnsforskjell i arbeidslønn som nå er til stede, ikke bare når det gjelder forskjellen mellom lønningene i forskjellige bedrifter, men også den store forskjell i lønn som er til stede innen samme bedrift, er urettferdig og skaper et kunstig skille.

En lønnsutjevning må dog ikke føre til at lønnsnivået som helhet blir mindre av den grunn til skade for arbeidernes levestandard.

Norsk Transportarbeiderforbund anbefaler forslaget.

N. K. I. F., avd. 48, Herøya, foreslår:

«Landsorganisasjonen opptar snarest forhandlinger med myndighetene og Arbeidsgiverforeningen om følgende: 3 ukers ferie med full lønn.»

Motivering:

Arbeiderne i kjemisk industri er jo særlig utsatt for skadevirkninger av gasser og diverse. Det henvises til lægeundersøkelse ved bedriftene. Almennelige sunnheshensyn burde tilsi at kravet løses på en for arbeiderne tilfredsstillende måte.

N.K.I.F., Stavanger kjem. Arbeiderforening, foreslår:

«I Hovedavtalen mellom L.O. og N.A.F. inntas: Enhver arbeider som ønsker det, gis anledning til å ta en fridag pr. måned uten lønn.»

Motivering:

For arbeidere som står i fast arbeid året rundt er det meget vanskelig, ofte helt ugjørlig, å få utført sine private ærend og oppdrag som må gjøres på en virkedag. Kan disse arbeidere regne med en fridag om måneden til egen disposisjon vil det ha stor betydning for dem. Man kan da samle sammen alt som skal utrettes, og så få det utført på denne fridag.

Norsk Jernbaneforbund foreslår:

Forandring i Samorganisasjonens lover, § 4, punkt 4, siste avsnitt:

«Siste avsnitt i § 4, punkt 4, foreslåes forandret derhen, at medlemmene i de engere foreninger skal innordnes i Samorganisasjonen på det sted de er bosatt, således at de enkelte medlemmer får sin representasjonsrett på dette sted.»

Jern- og Met. avd. 38, Kristiansand, foreslår:

«Fagorganisasjonen må arbeide for å oppregulere de laveste lønninger, og arbeide for lovbefestet 3 ukers ferie. At der innføres kortere arbeidstid for sunnhetskadelig arbeide.»

Jern- og Metall, avd. 23, Raufoss, foreslår:

«Ved den forestående tariffrevisjon må det bli en oppregulering av de laveste lønninger. I tariffene må det inntas bestemmelser som sikrer arbeiderne en høyere levestandard etter hvert som produksjonen stiger. Ferien må forlenges til minimum 3 uker. Sekretariatet må i samarbeid med regjering og storting finne en ordning så 12 øres tillegget, som ble røvet fra arbeiderne under krigen etter tysk diktat, blir dekket.»

Jern- og Metall, avd. 67, Tønsberg, foreslår:

«Høynelse av levestandarden. Oppregulering av de lavest lønnete. Ferien forlenges til 3 uker.»

Kjemisk industriarbeiderforb., avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«Ved årets tariffrevisjoner gjennomføres: 3 ukers ferie. For særlig sunnhetsskadelige bedrifter lenger. Kompensasjon gis for denne forlengelse av ferien.»

Kjemisk industriarbeiderforb., avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«Ved årets tariffrevisjoner må det sørges for at det blir gitt full kompensasjon for det som Arbeidsrettens dom fratok arbeiderne. Skal gjenreisningen lykkes må det økonomiske sikres fullt ut, hvis det ikke på annen måte kan skaffes en annen ordning.»

Norsk Kommuneforbund, avd. 188, Bergen, foreslår:

«De kvinnelige lønninger opptas til særskilt behandling.»

Motivering:

Ved gjennomgåelse av lønningene for de kvinnelige arbeidere vil man se at de fremdeles ligger på et svært lavt nivå. Det tilsvarende eksistensminimum.

Likeledes vil en se at kvinnene underbetales i forhold til mannlige arbeidere ved samme eller lignende arbeid.

Foreningen mener at prinsippet må være samme lønn for samme eller beslektet arbeid.

Lønningene for de kvinnelige arbeidere krever derfor en omfattende endring ved de forestående tariffrevisjoner.

Fra sekretariatet:

Innstillingen blir forelagt på kongressen.

Dagsordenens punkt 7.

Produksjonsutvalgene.

Innkomne forslag.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, avd. 388, Austvatn,
foreslår:

«Fagorganisasjonen må gå inn for at produksjonsutvalgene også omfatter skogbruket.»

Norsk Kommuneforbund, Vannvesenets Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«Produksjonsutvalgene må ha kontrollerende myndighet hvis de skål ha noen nytte for arbeiderne.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:

«At Landsorganisasjonen tar produksjonsutvalgene opp til ny behandling. Vi er av den oppfatning at produksjonsutvalgene må være medbestemmende og kontrollerende organer.»

Motivering:

Slik produksjonsutvalgene nå er av rådgivende art svarer de ikke til de forventninger arbeiderne stiller til produksjonsutvalgene.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. Kristiansand, foreslår:

«Produksjonsutvalgene gjøres til kontrollerende organer.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«De av Arbeidsgiverforeningen og L.O. i Norge utarbeidede regler viser seg å være innsnevret. Vi vil derfor foreslå at de blir å endre dithen at de omfatter også det finansielle ved bedriftene for derfor å kunne få en mere og bedre kontroll. Motiveringen vil komme på kongressen.»

Norsk Transportarbeiderforbund, avd. 48, Sarpsborg, foreslår:

«Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

Norsk Arbeidsmannsforbund, avd. 190, Saltdal, foreslår:

«Saltdal Arbeidsmannsforening, a vd. 190 av Norsk Arbeidsmannsforbund vil rette en henstilling til fagkongressen om å finne fram til en ordning med myndighetene med omsyn til opprettelse av produksjonsutvalg også ved Statens anleggsdrift, så som jernbane, veganlegg m. v.

Vi anser det for meget viktig for arbeidsvirksomheten også ved Statens anlegg at arbeiderne gjennom liknende utvalg som produksjonsutvalgene ved industrien kan få en viss medvirken når det gjelder å nytte ut arbeidsmulighetene på beste måte.

Av særlig betydning vil arbeidernes medvirken bli med omsyn til brakkeforhold, helsestell o. l. ved anleggene.

Vi henstiller til kongressen å finne en ordning som fremmer arbeidernes interesser i denne sak.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. Drammens Treindustriarbeiderforening, foreslår:

«Produksjonsnemndene må gjøres til det som fellesprogrammet sier, et kontrollerende og medbestemmende organ, og dermed danne grunnlaget for gjennomføringen av det økonomiske demokrati.»

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, avd. 22, Skien, foreslår:

«Kongressen anmoder Regjeringen om at produksjonsutvalgene blir lovfestet og blir gitt medbestemmelsesrett.»

Motivering:

Vi er enig i at produksjonsutvalgene allerede nå dannes i henhold til overenskomsten mellom L.O. og Norsk Arbeidsgiverforening, men neste etappe må være å få utvalgene lovfestet og gi dem medbestemmelsesrett.

Fra sekretariatet:

Det vises til overenskomst mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen. For øvrig vil det bli gitt nærmere utredning på kongressen om utvalgenes oppgaver.

Overenskomst om produksjonsutvalg.

I samsvar med de politiske partiers fellesprogram av 1945, og under henvisning til forslag fra Produksjonsutvalgskomiteén av 1945, er det sluttet følgende overenskomst mellom Norsk Arbeidsgiverforening (NAF) og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (AFL):

§ 1.

Produksjonsutvalg skal opprettes ved enhver industri- og håndverksbedrift, når det ved bedriften i siste år før utvalg blir opprettet, ble utført minst 46 000 timeverk (svarende til 20 beregnede helårsverk) av bedriftens arbeidere og funksjonærer.

Produksjonsutvalg skal også opprettes ved mindre bedrifter dersom en av partene forlanger det.

Bestemmelsen i annet ledd får tilsvarende anvendelse for alle bedrifter som nystartes i den tid overenskomsten gjelder.

§ 2.

Produksjonsutvalget er et rådgivende og opplysende organ, som skal ta opp til behandling følgende saker:

a) Orienterende og fortrolige meddelelser fra bedriftsledelsen angående bedriftens økonomiske forhold og stilling innenfor bransjen, samt forhold som er av betydning for produksjonsvilkårene og avsetningsmulighetene.

Slik meddelelse skal gis en gang i kvartalet.

b) Orienterende og fortrolige drøftelser av driftsteknisk art med sikte på å oppnå effektiv produksjon. Utvalget skal således arbeide for en sunn og riktig rasjonalisering, og gjennom opplysningsarbeid skape forståelse for den store samfunnsmessige og bedriftsmessige betydning dette innebærer.

c) Forslag og tiltak som tar sikte på å øke arbeidernes og funksjonærenes sikkerhet og trivsel i arbeidstiden, samt forslag om å bedre verne- og helseåtgjørdene innen arbeidervernlovens ramme. Utvalget skal påse at lovens påbud blir etterlevet av alle parter.

d) Forslag til ordning av yrkesopplæringen.

Utvalget skal også selv arbeide for at det blir etablert et effektivt tilsyn med at alle lærlinger får en allsidig utdanning så de kan avlegge sin dyktighetsprøve, og at arbeiderne og funksjonærene får adgang til spesialutdanning og stipendier for å oppnå den høyeste ferdighet innen sitt fag.

Når saker som er nevnt under bokstavene a og b i denne paragraf blir tatt opp til behandling, skal de opplysninger som blir gitt av bedriften holdes absolutt hemmelig i den utstrekning bedriftsledelsen krever det.

§ 3.

Utvaget skal ikke behandle lønns- og arbeidstidsspørsmål.

§ 4.

Utvalget skal bestå av representanter for følgende grupper:

- a) Den ansvarlige bedriftsledelse.
- b) De tekniske og merkantile funksjonærer.
- c) Arbeiderne.

I bedrifter hvor det ikke utføres mer enn 50 beregnede helårsverk (115 000 timeverk, jfr. § 1) kan bedriftsledelsen velge høyst 3 medlemmer av utvalget, og arbeiderne og funksjonærene tilsammen høyst 3 representanter.

Dersom det velges mere enn 1 representant for arbeiderne og funksjonærene, skal en av dem representere de tekniske og merkantile funksjonærer.

Ved bedrifter hvor det utføres mer enn 50 beregnede helårsverk, kan bedriftsledelsen velge inntil 5 medlemmer, og arbeiderne og funksjonærene tilsammen inntil 5 medlemmer.

Dersom arbeiderne og funksjonærene tilsammen velger mere enn 3 representanter til utvalget, skal en av dem representere de tekniske og en de merkantile funksjonærer.

For hver gruppe velges dessuten varamenn.

§ 5.

Det står utvalget fritt å innkalle enkelte personer som er knyttet til bedriften til rådslagning om saker som de har spesiell forutsetning for å uttale seg om.

Utvalget kan, om partene er enige om det, overdra behandlingen av visse saker til særskilte tillitsmenn eller underutvalg, som avgir muntlig eller skriftlig rapport til hovedutvalget om sitt arbeid.

§ 6.

Bedriftsledelsen velger selv sine representanter.

Valget for øvrig foregår skriftlig og hemmelig innenfor den respektive gruppe under ledelse og kontroll av vedkommende gruppes tillitsmann.

Valget skal arrangeres slik at alle stemmeberettigede kan delta i det.

En av arbeidernes representanter i produksjonsutvalget bør velges blant arbeidernes tillitsmenn.

§ 7.

Valget skal finne sted innen utgangen av kalenderåret. Medlemmene av utvalget tiltrer ved årsskiftet. Funksjonstiden er to år. (Jfr. 3. ledd.)

Ved første gangs opprettelse av produksjonsutvalg trer dette i funksjon umiddelbart etter valget. Utvalget fungerer til det årsskifte som bringer funksjonstiden nærmest mulig 2 år.

I nyopprettede utvalg med flere enn 1 representant i hver velgergruppe, uttrer den ene halvdel etter loddtrekning ett år etter utvalgets opprettelse og nye representanter velges for 2 år i stedet for de uttrådte. Dersom opprettelse ikke finner sted ved årsskiftet, fratrer den første halvdel av utvalget ved det årsskifte som bringer funksjonstiden nærmest 1 år.

§ 8.

Medlemmer av produksjonsutvalget skal være over 21 år, og skal velges blant de anerkjent dyktigste arbeidere og funksjonærer ved bedriften, om mulig blant dem som har arbeidet der de siste to år (jfr. bestemmelsen i hovedavtalen mellom NAF og AFL § 4).

Hvis et medlem av produksjonsutvalget slutter ved bedriften, opphører han å fungere som medlem av utvalget, og varamannen rykker inn i hans sted.

Oppsigelse eller avskjedigelse av medlemmer av produksjonsutvalg kan ikke skje uten saklig grunn. Arbeidsgiveren plikter, ved individuell oppsigelse av et medlem av produksjonsutvalg å gi ham 4 ukers varsel. For øvrig inntar medlemmene av produksjonsutvalget ingen særstilling ved bedriften.

Er oppsigelse begrunnet med arbeidsmangel, blir varslet til medlemmene av produksjonsutvalget det samme som for de øvrige arbeidere.

Når arbeidsgiveren går til oppsigelse eller avskjedigelse av et medlem av produksjonsutvalg, skal han, om vedkommende medlem av produksjonsutvalget framsetter ønske herom, konferere med medlemmene av produksjonsutvalget om den saklige grunn han har.

Stemmerett ved valget av arbeidernes og funksjonærenes representanter i utvalget har alle arbeidere og funksjonærer som er knyttet til bedriften.

§ 9.

Utvalgets arbeid ledes av en formann og en sekretær som velges for ett år ad gangen.

Formannen velges vekselvis av bedriftsledelsen eller av arbeidernes og funksjonærenes representanter i fellesskap, med mindre partene blir enige om en annen ordning.

Dersom en av bedriftsledelsens representanter er formann i utvalget, skal arbeiderne og funksjonærene i fellesskap velge sekretæren.

Dersom arbeiderne og funksjonærene i fellesskap har valgt formannen, velger bedriftsledelsen sekretæren.

§ 10.

Produksjonsutvalget holder ordnære møter en gang hver måned, med mindre formannen og sekretæren er enige om at et møte ikke er påkrevd. Sakliste til møtet utarbeides av formannen og sekretæren i fellesskap, og tilstilles medlemmene minst 3 dager før møtet skal holdes.

Dersom en av partene ønsker det, kan ekstraordinære møter sammenkalles med 3 dagers varsel, når det foreligger saker av særskilt viktighet, som det er ønskelig å behandle hurtig.

De arbeidere og funksjonærer som er medlemmer av et produksjonsutvalg, har krav på vanlig lønn for den tid de deltar i utvalgets møter.

§ 11.

Over utvalgets rådslagninger føres protokoll. Utdrag av protokollen skal tilstilles bedriftsledelsen, medlemmene av produksjonsutvalget og klubbstyrets formann. Utvalget skal gjøre resultatet av sitt arbeid kjent for de interesserte parter på en måte som bidrar til å øke interessen for utvalgets arbeid. Unntatt herfra er særskilt fortrolige meddelelser fra bedriften. (Jfr. § 2.)

§ 12.

Som bindeledd mellom produksjonsutvalgene ved de forskjellige bedrifter, og mellom disse og de hovedorganisasjoner som har undertegnet overenskomsten, oppnevnes det et råd. Dette skal bestå av to representanter valgt av NAF og to representanter valgt av AFL. Ved behandlingen av tvistespørsmål, som partenes representanter ikke kan bli enige om, tiltrer arbeidsrettens formann rådet som oppmann.

For rådets medlemmer velges det varamenn.

Rådet skal, i forståelse med de organisasjonene som har undertegnet overenskomsten, drive rettleiing og opplysningsvirksomhet, og bidra til at de enkelte produksjonsutvalg arbeider best mulig.

Rådet avgjør med bindende virkning tvistespørsmål vedrørende forståelsen av denne overenskomst.

Rådet skal ha adgang til å tilkalle sakkyndige til møtene.

Omkostningene ved rådets virksomhet deles med like parter på de arbeidsgiver- og arbeiderorganisasjoner som har undertegnet overenskomsten.

§ 13.

Denne overenskomst er opprettet mellom NAF og AFL og er tiltrådt av ..... Avtalen gjelder i to år fra undertegnelsen, og har fortsatt gyldighet to år ad gangen, dersom ikke en av partene skriftlig har oppsagt avtalen innen 6 måneder før den utløper.

For bygge- og anleggsvirksomheter trer denne overenskomst ikke i kraft før partenes hovedorganisasjoner ved nærmere forhandlinger er blitt enige om den praktiske gjennomføring av bestemmelsene. Slike forhandlinger forutsettes opptatt så snart råd er.

Oslo, den 7. desember 1945.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon

Konrad Nordahl (sign.)

Norsk Arbeidsgiverforening

Finn Dahl (sign.)

Dagsordenens punkt 8.

Rasjonaliseringsspørsmålet.

Innstilling fra Rasjonaliseringskomiteen av 1945.

Etter henstilling fra flere av Landsorganisasjonens tilsluttede forbund besluttet sekretariatet å oppnevne en komité, som fikk i oppdrag å framkomme med innstilling til sekretariatet om fagorganisasjonens stilling til rasjonaliseringen, herunder praktiseringen av arbeidsmetoder, tidsstudier m. v.

Etter henvendelse til de forbund som en mente var sterkest interessert i spørsmålet, ble komitéens sammensetning følgende:

Peder Framnes, Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Anton Andresen, Norsk Skotøyarbeiderforbund.

Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Aron Ask, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Paul Engstad, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Witalis Andersen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund.

Rolf H. Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Edv. Stenklev, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Fra Landsorganisasjonens administrasjon ble oppnevnt Jens Berg, som har fungert som komitéens formann.

*

Høsten 1938 satte Landsorganisasjonens sekretariat ned en komité på 7 medlemmer med det oppdraget å samle materiale til belysning av rasjonaliseringsproblemet, og å utrede spørsmålet om hva der fra organisasjonens side burde foretas for å vareta arbeidernes interesser.

Denne komitéen innhentet dengang opplysninger om rasjonaliseringen og dens virkninger for de forskjellige næringsgrener hos samtlige forbund. Det innhentede materiale ble bearbeidet av komitéen, og denne skulle holde avsluttende møte den 11. april 1940. På grunn av krigen kunne ikke dette møte bli holdt, men komitéen avsluttet sitt arbeid den 19. septem-

ber 1940 og lot sin innstilling trykke høsten 1940 sammen med det innsamlede materiale som bilag.

Under krigen ble det i Sverige, b l. a. etter henstilling fra nåværende statsråd Lars Evensen, satt ned en komité med Rolf H. Olsen som formann, for å arbeide videre med saken med sikte på en kommende rasjonalisering av industrien i Norge etter krigen. Denne komitéen la fram en innstilling datert Stockholm 9. juni 1944, som vedlegges her som bilag 1.

Nåværende komité har holdt en rekke møter. I disse møtene er rasjonaliseringsspørsmålet drøftet på bredt grunnlag, og det er innhentet materiale fra Sverige, bl. a. en betenkning på 800 sider, av en komité som i 1936 ble satt ned av den svenske riksdag for å greie ut om rådgjerdet til forebygging og minskning av skadelige sosiale virkninger av rasjonalisering og driftsnedleggelse i industrien. Dette arbeidet ble trykt høsten 1939 i Stockholm og omfatter meget dyptgående undersøkinger innen næringslivet og arbeidsmarkedet i Sverige i hele tidsrommet 1920—1936. Før dette tidsrommet var det ikke forekommet noen rasjonalisering av betydning i Sverige.

Komitéen har drøftet spørsmålet om å innhente nytt materiale fra forbundene om rasjonaliseringssakens stilling i Norge, men da forbundene sendte inn et fyldig materiale så sent som i 1939 og det ikke var forekommet ny rasjonalisering i industrien i Norge i noen vesentlig grad under krigen, har ikke komitéen funnet det formålstjenlig å innhente nytt materiale. Da den innstillingen som Rasjonaliseringskomitéen av 1938 avga i 1940 er lite kjent på grunn av krigsforholdene i Norge, gjengir en her en del av hovedpunktene i denne innstillingen:

«Komitéen er av den oppfatning at fagorganisasjonen ikke kan motarbeide rasjonalisering i seg sjøl og at en ikke kan kreve forbud eller legge hindringer for denne.

Komitéen er av den oppfatning at fagorganisasjonen ikke uten videre kan godta tidsstudier, men at disse bare kan anerkjennes på følgende vilkår:

- a) Arbeidernes egen tid fastsettes til fra 10 til 15 minutter pr. time, som reknes som full time. Lengden av denne hvile-

tid avpasses for de forskjellige virksomheter i samsvar med arbeidets intensitet.

- b) Stigningen av arbeidsytelsene skal ikke medføre nedsettelse av akkordpriser med mindre bedriftens eller avdelingens akkordlister reguleres på basis av et felles grunnlag. Dette grunnlag må fastsettes slik at arbeiderne også får økonomisk fordel av *forandringen*. Dette prinsipp bør for øvrig gjelde i sin alminnelighet ved enhver rasjonalisering.

Komitéen er enn videre av den oppfatning at arbeiderne må få anledning til å kunne skifte arbeid innenfor de enkelte bedrifter for derved å unngå for megen monoton virksomhet.

Komitéen vil med hensyn til spørsmålet om forkortelse av arbeidstida framholde at en sådan forkortelse på grunn av de forskjellige vilkår som består for de ulike næringsgrener og de enkelte bedrifter, ikke kan gjennomføres under ett, men at spørsmålet må tas opp ikke bare industrivis, men også bedriftsvis.

Komitéen mener at det bør fremmes et lovforslag som pålegger bedrifter som oppsier arbeidere på grunn av rasjonalisering, å skaffe de oppsagte enten annet arbeid på like lønn eller å betale differansen mellom den gamle lønn og den offentlige arbeidsledighetsunderstøttelse.»

*

Komitéen av 1945 har ingen særlige innvendinger overfor de siterte uttalelser fra komitéen av 1938 og overfor Stockholmskomitéens innstilling og slutter seg til de synspunkter som begge disse komitéer hevder. Når det gjelder den aktuelle siden av rasjonaliseringsspørsmålet *i dag*, vil komitéen av 1945 peke på følgende hovedpunkter:

1. Opplysningsarbeidet.

Komitéen legger megen vekt på at det blirs att i gang et intenst opplysningsarbeid om hva rasjonaliseringen i videste forstand omfatter. Ved kurser, brosjyrer og opp-

lysende foredrag bør det spres opplysning innen forbundene om rasjonaliseringens innhold, vesen og mål. Komitéen har i den anledning vendt seg til avdelingsingeniør Egil Einarsen ved Statens teknologiske institutt. Han har utarbeidet en oversikt over rasjonaliseringens historikk og innhold trykt som bilag til denne innstilling. (Bilag II.) Bilagene vil bli lagt ut på representantenes bord.

Det går fram av bilag II hvor omfattende en gjennomført rasjonalisering er. Arbeiderne må motsette seg at en enkelt av rasjonaliseringens mange områder blir revet ut av sin sammenheng og ensidig søkt gjennomført i en bedrift. Særlig vil en advare mot den oppfatningen, som en ofte treffer på både blant arbeidere og arbeidsgivere, at ensidig maskinanskaffing for å overflødiggjøre håndarbeid eller ensidig bruk av tidsstudier betyr fullstendig rasjonalisering av en bedrift.

2. *Rasjonaliseringen og gjenreisningen.*

Komitéen fastslår at det i samband med gjenreisingsarbeidet i Norge kan bli bruk for ganske vidtrekkende rasjonaliseringsarbeider for å få bedriftene modernisert, øket *produksjonen*, og gjort dem konkurransedyktige overfor utenlandske bedrifter. Komitéen vil uttale som sin oppfatning at det under dette ikke må bli foretatt rasjonalisering bare i en enkelt eller i få bedrifter, men at en må la en hel industrigren bli rasjonalisert under ett ut fra samfunnsmessige behov. Dette kan bli tale om f. eks. for papirindustrien, verkstedsindustrien og skipsindustrien m. v.

Det er derfor nødvendig at de bebudede *bransjeutvalg for hver industrigren blir opprettet snarest mulig.*

Det må også i tilknytning til dette opprettes en Statens rasjonaliseringskomité, med representanter for Staten, fagorganisasjonen og industrien.

3. *Rasjonaliseringen og produksjonsutvalgene.*

I produksjonsutvalgene, som det nå er adgang til å danne etter avtalen om disse, har en etter komitéens oppfatning fått et organ der arbeiderne og arbeidsgiverne bør

drøfte eventuelle planer om rasjonaliseringsarbeider før disse blir satt i verk i bedriftene.

Ved bedrifter hvor det igangsettes tids- og arbeidsstudier som ledd i rasjonalisering av bedriften i sin helhet, skal dette skje i samråd og samarbeid med produksjonsutvalgene og tillitsmennene.

4. *Rasjonaliseringen og lønnskompensasjonen.*

Rasjonaliseringens mål er ved hensiktsmessige hjelpemidler og arbeidsinnsats å øke produksjonen pr. tidsenhet. De fordeler som rasjonaliseringen skaper er det naturlig blir fordelt mellom de tre interesserte parter: arbeiderne, arbeidsgiverne og konsumentene. Komitéen anbefaler at det blir tatt opp et samarbeid med Norsk Arbeidsgiverforening for å finne fram til en avtale om forhandlingsrett og forhandlingsplikt når det gjelder endring av akkorder, avtaler og satser som følge av utførte rasjonaliseringsarbeider, som har medført øket produksjon, slik at arbeiderne får del i de fordeler rasjonaliseringen skaper.

5. *Rasjonaliseringen og arbeidstempoet.*

Når produksjonen pr. tidsenhet som følge av utførte rasjonaliseringsarbeider i en bedrift blir økt, er det som regel ikke til å unngå at arbeidstempoet blir mer intenst for den enkelte arbeider enn før. Det kan da oppstå fare for bedriftsulykker, skadelige tretthetsvirkninger så vel fysisk som psykisk for arbeiderne og fare for at disse blir for tidlig eldet. Komitéen peker på at slike mulige følger av et økt arbeidstempo må bli motvirket gjennom forskjellige rådgjerdere som f. eks. skifting av arbeidsplass, 10 minutters hvilepause for hver 50 minutters arbeid, nedsetting av arbeidstiden gjennom en ekstra fridag (lørdag) e. l.

6. *Rasjonaliseringen og arbeidsløsheten.*

Selv om rasjonalisering i det lange løp ikke fører til arbeidsløshet, men til økt produksjon og dermed til økt beskjeftigelse i industri og omsetningsliv, kan det primært

oppstå en korttidsledighet i en bedrift, særlig hvis bedriften setter rasjonaliseringen hurtig og hardhendt i verk. Komitéen slutter seg her til den norske Stockholmskomitéens forslag om at arbeidere i slike tilfelle planmessig blir overført fra en bedrift til en annen under Statens tilsyn og etter bestemte regler.

Konklusjon.

Til å arbeide med gjennomføringen av komitéens forslag oppretter Landsorganisasjonen et rasjonaliseringskontor (teknisk-økonomisk kontor) ledet av en teknisk kyndig mann med bedriftsøkonomisk innsikt og sosial forståelse, og utstyrt på en slik måte at kontoret kan drive opplysnings-, opplærings- og studievirksomhet om rasjonaliseringstekniske spørsmål og stå til produksjonsutvalgenes disposisjon ved rasjonaliseringsarbeiders gjennomføring i bedriftene, etter en av sekretariatet nærmere fastsatt instruks.

Peder Framnes. Anton Andresen. Olav Bruvik. Aron Ask.

Paul Engstad. Witalis Andersen. Rolf H. Olsen.

Edv. Stenklev. Jens Berg.

«Sekretariatet besluttet å forelegge Rasjonaliseringskomitéens innstilling for Fagkongressen med anbefaling at komitéens forslag vedtas.»

Dagsordenens punkt 9.

De internasjonale forbindelser.

Innkomne forslag.

Papirindustriarbeiderforbundet, avd. 90, Stenberg Bruks Arbeiderforening, foreslår:

«Det på den faglige verdenskongress vedtatte program må gjennomføres av den norske landsorganisasjon. Landsorganisasjonen må foruten med de nordiske land og England, knytte forbindelser med fagorganisasjonen i Sovjet-Unionen, Frankrike og Polen. Disse må også innbys til fagkongressen den 5. mai 1946.»

Norsk Kommuneforbund.

Oslo Brannkorpssforening, foreslår:

«Verdenskongressens vedtak må få tilslutning av den norske landsorganisasjon.

Der må knyttes forbindelser med Sovjet-Unionen, Polen, Frankrike, Bulgaria og alle frihetselskende land. Disse må sjølsagt innbys til kongressen.

Den Faglige Internasjonale må bli den maktfaktor som på en avgjørende måte er med i sikkerhetsarbeidet, trygger arbeiderklassen, og er en garanti for verdensfreden.»

Jern- og Metall, avd. 38, Kristiansand, foreslår:

«Det program som ble vedtatt på verdenskongressen gjennomføres av den norske fagorganisasjon. Det knyttes forbindelser med alle europeiske lands fagorganisasjoner.

Alle demokratiske fagorganisasjoner innbys til kongressen.»

N. K. I. F., avd. 48, Herøya, foreslår:

«Fagkongressen anerkjenner det program som ble vedtatt på den faglige verdenskongress i Paris, og beslutter at dette program gjøres gjeldende for Landsorganisasjonen.

Det knyttes forbindelser med fagorganisasjonen i Sovjet-Unionen og andre frie land som Polen, Frankrike, Bulgaria med flere.»

Fra sekretariatet:

L.O.'s representantskap vedtok i juni måned 1945 følgende:

Internasjonale forbindelser.

Representantskapet tar beretningen om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser i okkupasjonstiden til etterretning.

Internasjonal faglig enhet på det bredeste grunnlag har alltid vært det mål som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har arbeidet for.

Representantskapet hilser derfor med glede de bestrebelsers som har vært gjort under krigen for å samle alle verdens fagorganisasjoner i en enhetlig faglig verdensorganisasjon.

Etter det som nå foreligger er det godt håp om at et konstituerende møte kan holdes til høsten i den nye verdensorganisasjon. I så fall bemyndiger representantskapet Sekretariatet til å sende representanter til dette møte og der gi tilsagn om medlemskap under forbehold av godkjennelse på første kongress.

Landsorganisasjonen var representert på kongressen i Paris, hvor Internasjonales ble besluttet opprettet.

Kongressen godkjenner representantskapets beslutning i saken.

Dagsordenens punkt 10.

Sosiale og samfunnsmessige spørsmål.

Innkomne forslag.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 87, Borregård, foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt, og med alle krefter, for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings- og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende myndighet i bedriftene, slik at disse kan ha muligheter for å fylle sin oppgave for gjennomføring av økonomisk demokrati.»

Papirindustriarbeiderforbundet, avd. 90, Steinberg, foreslår:

1. «Landsorganisasjonen utarbeider et program som tar sikte på å mobilisere fagorganisasjonen for å gjennomføre gjenreisningen og nyreisningen på grunnlag av enhetsprogrammet som de to arbeiderpartier var enige om.

Herunder kommer:

- a) Statskontroll med bankvesenet og næringslivet.
Produksjonsnemnder som må bli kontrollerende organer og som således kan danne grunnlaget for gjennomføringen av det økonomiske demokrati.
- b) Effektiv priskontroll.
Her må arbeiderklassen bli godt representert.
- c) Nasjonalisering av all vannkraft og en del storbedrifter i eksportindustrien.
- d) Fornyelse av statsapparatet, med sikte på å rense ut borgerskapets innflytelse og sette inn arbeiderklassens representanter.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 77, Sarpsborg,
foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings- og oppbyggingsarbeid og øke produksjonen som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave som organer for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

Jern- og Metallarbeiderforbundets avd., Kr.sand, foreslår:

«Landsorganisasjonen arbeider for sosialisering av banker, forsikringsselskaper og større bedrifter. Landsorganisasjonen arbeider ut fra det program som de to arbeiderpartier ble enige om.

Statens administrasjon utbygges i forhold til den politiske stilling i dag. Eks.: Statens kommunikasjonsmidler demokratiseres, klasseinndeling av reisende må ikke forekomme. Effektiv priskontroll.

Fagorganisasjonen medvirker til organisasjonsmessig enhet mellom de politiske arbeiderpartier.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 28, Sarpsborg,
foreslår:

«Det protesteres mot de bestemmelser som Arbeidsdirektoratet har sendt ut ang. oppsigelser og arbeidsinnskrenkninger. Det henvises til sirkulære fra A.F.L. nr. 98, 1945.»

Motivering:

Fagforeningene har i alle år gått inn for å gjennomføre ansiennitetsprinsippet, og bedriftene har også i de fleste tilfelle bøyd seg for dette, de har gått til arbeidsinnskrenkninger og oppsigelse av arbeidere. Vi finner det da nødvendig å protestere mot den av Arbeidsdirektoratet utsendte bestemmelse, som går ut på at fra nå av er det ikke ansienniteten som skal gjøres gjeldende, men vedkommende arbeideres alder og forsørgelsesbyrde. Dette kuldkaster det prinsipp som vi arbeidere alltid har gjort

vårt beste for å gjennomføre. Vi tror heller ikke at det skader eller sinker landets gjenreising om vi fortsatt går inn for å gjøre ansiennitetsprinsippet gjeldende.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 17, Union, Skien, foreslår:

«Landsorganisasjonen henvender seg til Regjeringa med forslag om statskontroll av bankvesenet og de viktigste næringsgrener, samt fremmer forslag om nedsettelse av kontrollerende produksjonsnemnder som det første steg på veien til det økonomiske demokrati.»

Motivering:

Det norske folk har gjennom valg uttalt sin vilje at det ikke vil tilbake til det gamle forhold. Skal landet vårt unngå dette er det nødvendig at statsapparatet tas i folkets tjeneste. En av de viktigste oppgaver må derfor være å kontrollere vårt bankvesens disposisjoner, og føre et effektivt ettersyn med våre viktigste næringsgrener.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, avd. 6, Sarpsborg, foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisingsarbeid og økt produksjonen som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedrifter innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriften, slik at utvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave som organer for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 44, Tyssedal, foreslår:

1. «En foreslår at kongressen fatter vedtak om å kreve av Storting og Regjering at de straks går til å overta landets kraftstasjoner og anlegg for utbygging av sådanne.

2. Overtar landets bankvesen.

3. Overtar bergverksdriften, skogbruk og andre nøkkelbedrifter.»

Norsk Kommuneforbund foreslår:

«Fagorganisasjonen må nå i høyere grad enn før gå inn for gode sikkerhets- og yrkeshygieniske forhold på arbeidsplassen og sørge for at alle bestemmelser i Arbeidervernloven blir overholdt.

Det må nå gjennom produksjonsutvalg, eller på annen måte, bli høve til å ta disse spørsmål opp til mer effektiv drøftelse enn før, slik at organisasjonens bestrebelser for å skape en sunn, trygg og trivelig arbeidsplass kan ha større utsikter til å føre fram.

Landsmøtet vil dessuten peke på at det er i høy grad påkrevd å ulykkestrygdens satser blir revidert og forhøyet i forhold til nåtidens krav.

Landsmøtet går ut fra at Landsorganisasjonen frammer forslag til statsmaktene om nødvendig revisjon av loven om ulykkestrygd.

Det henstilles til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å utvirke at alle sosiale trygder, så som sykestrygd, ulykkestrygd, arbeidsløshetsstrygd, alderstrygd, pensjonsinstitusjoner, mors- og spebarnstrygd blir samlet under en sentraladministrasjon. Ved å få alle nå eksisterende, og alle framtidige sosiale trygder samlet under en og samme sentraladministrasjon vil en oppnå:

1. Alle norske borgere vil få samme ytelser og rettigheter.
2. En vil bedre kunne legge trygdene over på de samfunnsklasser som kan bære disse.
3. En mer sosialt innstilt befolkning.
4. En vil få en funksjonærstand som yrkesmessig blir mest mulig dyktiggjort til det sosiale arbeid.

Som et ledd i dette henstilles det til myndighetene å utrede spørsmålet om en yrkesfagskole for funksjonærene.»

«Under henvisning til tidligere fattede vedtak både på forbundets landsmøter og Landsorganisasjonens kongress, vedrørende arbeidstid for sporveis- og bussbetjening samt krav om lovfestet forbud mot enmannsbetjening for disse bedrifter, tillater en seg å foreslå at kongressen vedtar å pålegge den nyvalgte ledelse i L.O. å gjøre henvendelse til arbeiderpartienes stortingsfraksjon med krav om lovfestet forbud mot enmannsbetjening for sporveis- og busstrafikken. L.O. ledelse formulerer et bestemt krav til myndighetene om at sporveis- og bussbetjeningen kommer inn under betegnelsen: skiftarbeidere.»

Norsk Kommuneforbund, avd. 134, foreslår:

«Landsorganisasjonens kongress 1946 henstiller til statsmyndighetene at all privat og institusjonsmessig drift av sykehus, gamlehjem, pleiehjem og barnehjem overtas av de offentlige myndigheter.»

Motivering:

Vår forening, hvis medlemmer arbeider innen den private sykehusvirksomhet er av den oppfatning at sykehus, gamlehjem, pleiehjem og barnehjem som drives *privat* eller av *institusjoner* bør overtas av de offentlige myndigheter, idet de nåværende kontrollorganer bare er for anstaltbelegget.

Det sier seg også selv at en privatanstalt av ovennevnte art er nødt til å drive helt forretningsmessig og med utbytte for «den nedlagte kapital».

En kjensgjerning er det også at det ved de fleste anstalter av denne kategori er meget vanskelig å oppnå de forbedringer tariffmessig som stort sett er ved de offentlige anstalter, da det må tillegges at anstalter må «lønne» seg.

Det må derfor være en sosial og samfunnsmessig betryggelse at en endring på dette område kan skje snarest.

Forbundets forretningsutvalg tiltrer forslaget.

Kristiansands stedsstyre av Norsk Kommuneforbund foreslår:

«Kongressen anmodes om å rette en henvendelse til Regjeringen for å få Arbeidervernloven til å omfatte samtlige brannmenn.»

Forbundets forretningsutvalg tiltrer forslaget.

Vannvesenets Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«Priskontrollen må utvides og skjerpes. Prisene må holdes nede eller helst senkes. Landsorganisasjonen må kreve og sette all sin makt inn på dette. Det er ubestridelig at prisene stadig stiger, og dette må stoppes.

Senking av aldersgrensen til 60 år.

Oslo Brannkorpsforening foreslår:

«Landsorganisasjonen sammen med de to arbeiderpartier, inntil sammen har funnet sted, må i fellesskap drøfte planleggingen av opplysningsarbeidet med sikte på å dyktiggjøre arbeiderklassen og det norske folk for et sterkt og handlekraftig demokrati.

N.K.L., Norsk Bonde- og Småbrukerlag og Norges Fiskerlag må sammen med ovennevnte om nødvendig gå sammen om et felles forslag for å løse denne del av virksomheten.

Landsorganisasjonen må utarbeide et program som tar sikte på å mobilisere den samlede fagorganisasjon for å gjennomføre gjenreisninga av landet på grunnlag av enhetsprogrammet mellom de to arbeiderpartier.

Herunder vil vi peke på nødvendigheten av statskontroll av bankvesenet og næringslivet.

Produksjonsnemndene må bli sterke kontrollerende organer som kan legge grunnlaget for gjennomføringen av det økonomiske demokrati. Effektiv priskontroll hvor arbeiderklassen er godt representert. Nasjonalisering av vannkraften og enkelte storbedrifter i eksportindustrien. Statsapparatet fornyes. Borgerskapets innflytelse reduseres og arbeiderklassens representanter må bli de førende på det grunnlag som valgene har vist.

Fagorganisasjonen må gå i spissen for å gjennomføre enheten i den politiske arbeiderbevegelse.»

Oslo Sporveisbetjenings Forening, foreslår:

1. «Effektiv priskontroll.
2. Statskontroll av bankvesen og næringslivet.
3. Utbygging av vannkraften.
4. Nasjonalisering av enkelte storbedrifter i eksportindustrien.»

Motivering:

Forutsetningen for en hurtig gjenreising og en øket produksjon er at den viktigste faktor ved siden av produksjonsmidlene, arbeidskraften er i stand til å nyttes fullt ut.

For å oppnå dette må arbeidernes og funksjonærenes levestandard stå i rimelig forhold til ytelsen, slik at de byrder gjenoppbyggingen fører med seg blir fordelt på en rettferdig måte.

Vi foreslår at fagkongressen overfor Regjeringen fremmer ovenstående krav.

Sarpsborg Brannkorpsforening foreslår:

«Aldersgrensen ned til 60 år for alle landets brannmenn.

Fagskoleutvalg for brannskolen.

Ensartede lønns-, arbeids- og pensjonsforhold for landets brannmenn og pensjonen følger konjunkturen.

Lovforslaget som forbyr brannmenn streikeretten må ikke settes i verk.»

Gassverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

- a. «Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må med all sin kraft medvirke til at den politiske makt som arbeiderbevegelsen har tilkjempet seg i samfunnet og landet for øvrig, må styrkes og utbygges ved Landsorganisasjonens aktive medvirken, med sikte på å gjennomføre statskontroll av bankvesen og næringslivet. Det er av vital betydning at disse viktige grener i samfunnet kommer inn under statskontroll.
- b. I spørsmålet om priskontroll må det nå understrekes at tiden er inne til at det nedsettes en priskontroll, så vel lokalt, i hver enkelt kommune og fylke, som landsomfattende organer, med sikte på å føre en effektiv priskontroll for å høyne arbeiderklassens og småkårsfolkets levestandard.
- c. At alle utnevnelser i slike organer, og så vel viktige utvalg og komiteer må besettes av kvinner og menn fra arbeiderklassen og andre framskrittvennlige og demokratiske krefter, med det mål for øyet å utelukke alle som tjener reaksjonen og monopolkapitalens interesser. Dette innebærer at vi med den makt vi har i samfunnet overtar ansvaret, og isolerer de krefter som kjemper mot frihet og demokrati.
- d. I flukt med punkt c. må fagkongressen ta spørsmålet om produksjonsnemnder opp til revisjon, og at den avtale som er inngått med Arbeidsgiverforeningen må få et bredere innhold, slik at disse for arbeiderne viktige organer må utvides til kontrollorganer, så nemndenes oppgave blir styrket med sikte på å føre en effektiv kontroll over bedriftens produksjon og finansielle stilling, slik at produksjonen utvikles og høynes etter folkets kulturelle og samfunnsmessige behov.
- e. Fagorganisasjonen stiller seg i spissen for å skape en folkebevegelse som tar sikte på å isolere reaksjonen, og at arbeiderklassen trer fram som en representant for nasjonen.
- f. Fagorganisasjonen utvikler et samarbeid med de to arbeiderpartier, N.K.L., Norsk Bonde- og Småbrukerlag og Norges Fiskerlag for å løse viktige politiske spørsmål som styrker det norske folk for økonomisk og sosial frihet.
- g. Fagorganisasjonen må tre i intim kontakt med ingeniørenes, arkitektenes, legenes og andre viktige organisasjoner for å høyne en effektiv og betryggende produksjon og utvikle nasjonens og folkets krefter for å nå fram til et sunt og moralsk folk som styrkes ved alle tiltak som fagorganisasjonen går i spissen for.»

Skolebispisingens Betjenings Forening, avd. 188, Bergen, foreslår:

«Landsorganisasjonens kongress bes søke gjennomført ansettelse av kvinner i underfogdstillinger rundt om i landet.»

Motivering:

Det viser seg stort sett at den mannlige betjening ved underfogdkontorene vanskelig kan forstå den stilling de kvinner har som må søke dette kontor.

En har inntrykk av at mennene tilgodesees på kvinnenes og barnas bekostning.

En kvinne vil forstå og kunne sette seg inn i de vansker en skilt og ugift kvinne har.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«Landsorganisasjonen sammen med Regjering og Storting avfatter og vedtar lovforslag som bestemmer at bedriftsoverskudd over 2½ pst. avsettes til anvendelse til boligbygging hva enten bedriften yter rentefrie lån eller det avsettes til et boligfond.»

Motivering:

Nå i denne bolignødens tid som det diskuteres om hvor det skal skaffes midler til oppbygging av hus, skulle det vel være en naturlig ting, at bedrifter som tjener penger skulle og burde være selvskrevne til å være med på å skaffe midler til oppbyggingen.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«Da det viser seg at priskontroll og -råd ikke er i pakt med tiden, vil vi foreslå at det innsendes forslag til Storting og Regjering at deres myndighet blir utvidet slik at deres virkeområde får full effektivitet i landsmålestokk.»

Motivering:

Når vår avdeling innsender dette forslag så er det for at vi finner at den såkalte prisnemnda steller med bare sådanne ting som i grunnen ikke har noe med de virkelige priser og årsaker å gjøre.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 42, Sundløkken, foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings-

og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave som organer for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

*Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 120, Håkons-
hellen, foreslår:*

«Vi henstiller til fagkongressen at denne innskjerper kravet om at Arbeidervernloven blir punktlig overholdt, samt at fabrikktilsynet har regelmessig kontroll med bedriftene.»

*Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 67, Tønsberg,
foreslår:*

«Nasjonalisering av vannkraften og enkelte storbedrifter innen storindustrien. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet. Effektiv pris-kontroll hvor arbeiderne er representert. Produksjonsnemnder hvor arbeiderne har adgang til økonomisk å kontrollere bedriftene. Utrensing av nazistiske elementer i statsapparatet.»

*Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 23, Raufoss,
foreslår:*

«Landsorganisasjonen får i oppdrag, i samarbeid med Regjeringen, å utarbeide et konkret program for å gjennomføre gjenreisningen og nyreisningen av landet på grunnlag av det enhetsprogram som er vedtatt av de to arbeiderpartier. Programmet må bl. a. ta sikte på følgende: 1. Statskontroll av bankvesen og næringsliv. Produksjonsutvalgene må få medbestemmende og kontrollerende myndighet over næringslivet.

2. En effektiv priskontroll, hvor arbeiderne og funksjonærene må være godt representert. Vannkraften og enkelte storbedrifter i eksportindustrien må nasjonaliseres.

3. Det må gjennomføres en fornyelse i Statens administrasjon, som tar sikte på å renske ut reaksjonens representanter og sette inn arbeiderklassens og framskrittets talsmenn.

4. Landsorganisasjonen pålegges å søke gjenopptatt samlingsforhandlingene for å få en sammenslutning av de to arbeiderpartier til gagn for

arbeiderklassen i landet, slik at alle krefter kan settes inn på å skape et sosialistisk samfunn.»

Videre vil vår avdeling uttale:

«Sekretariatet må arbeide for gjennomføring av lovbestemmelser som sikrer arbeiderne direkte innflytelse på ansettelse og avskjedigelse av arbeidere, arbeidsformenn, oppsynsmenn og verksmestere, da de nåværende bestemmelser om innstillingsråd ikke er fyldestgjørende.

Ved alle bedrifter som kommer inn under Arbeidervernloven, må det velges tilsynsutvalg som har direkte medbestemmelse med hensyn til hygieniske innretninger i bedriftene og tilsyn med arbeiderboliger, så disse fyller de krav som en må stille i vår tid.

Arbeiderne må videre gis innflytelse på anskaffelse av maskiner og innføring av nye drifts- og arbeidsmetoder m. v.

Yrkesopplæringen som har vært forsømt i krigsårene, må utvides, så mangelen på faglærte folk kan avhjelpes. Den legges inn i den ordinære arbeidstid og lønnes etter læreguttskalaer. Den inngår som et fast ledd i almenutdannelsen.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 92, Tune,
foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisnings- og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 12, Trondheim,
foreslår:

«Kongressen pålegger sekretariatet å framlegge begrunnet forslag til statsmyndighetene om en alminnelig folkepensjonering.

Kongressen pålegger sekretariatet å inngå til statsmyndighetene med begrunnet forslag om nedsettelse av aldersgrensen for de alderstrygdede og høying av understøttelsene.»

Konfeksjonsarbeidernes forening, Molde, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon tar de nødvendige skritt for å høyne arbeiderklassens levestandard gjennom:

1. Effektiv priskontroll ved organer hvor arbeiderklassen er sterkt representert.
2. Medvirke til at Regjering og Storting sørger for at arbeiderne får tilbakebetalt det lønnsrov som tyskerne dikterte i 1940.
3. Skatteloven forandres slik at de store inntekter og formuer beskattes i sterkt stigende skala. Lettelse i skatten for de som har små inntekter.»

Hønefoss og Omegns faglige samorganisasjon foreslår:

«Landsorganisasjonen må straks ta opp et energisk arbeid for å bedre *ulykkestrygden* etter følgende retningslinjer:

1. Arbeidere som er blitt helt arbeidsudyktige ved arbeidsulykke skal ha full lønn av den bedrift han var ansatt i da ulykken inntraff. For nedsatt arbeidsevnes kal erstatningen være så stor at vedkommendes inntekt ikke forringes.
2. Erstatningen må ikke baseres på den lønn den forulykkede hadde da ulykken inntraff. Erstatningen må alltid baseres på den lønn som til enhver tid er gjeldende i den bransje den forulykkede var beskjeftiget.»

Motivering:

Vi er prinsipielt av den oppfatning, at når en arbeider blir ødelagt under arbeid skal den bedrift han var ansatt ved utbetale ham/henne en ukentlig understøttelse svarende til den lønn vedkommende ville ha oppnådd om han/hun hadde stått i fullt arbeid.

Slik som forholdene er i dag vil den forulykkede i tillegg til tapet av sine lemmer, eller sin helse, også få sine inntekter redusert i den grad at forsorgsvesenet må tre støttende til for at den forulykkede skal kunne eksistere. Og her må man være merksom på at en arbeider som har mistet sine armer eller ben, eller blitt fullstendig arbeidsudyktig selv om han har lemmene i behold, som oftest må ha pleie og dyre medisiner, som tilsier at hans inntekter heller burde økes enn forringes.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, avd. 388, Austvatn, foreslår:

«Fagorganisasjonen må rette henstilling til Regjering og Storting, om at det gjennomføres effektive tiltak for å heve levestandarden for de

lavestående produksjonsgrupper, så den arbeidende befolkning kan bli mest mulig sosialt likestilt. Det må særlig i skogsarbeidernes leve- og boligforhold gjøres effektive tiltak for å få satt de nåværende sosiale lover ut i praksis, og videre utbygge den i samsvar med utviklingen. Det pekes på, at med de nåværende forhold søker ungdommen bort fra skogsarbeidet, og skogen blir mer og mer avfolket, og hvilken betydning det har for landet bør være klart for alle.»

Forbundets forretningsutvalg anfører i forbindelse med ovennevnte forslag:

«Forretningsutvalget er av den oppfatning at avdelingens forslag *ad punkt 4 og 7 nødvendigvis* må sees i sammenheng. De bestemmelser som fra statsmyndighetenes side under arbeiderregjeringens ledelse til enhver tid gjøres gjeldende hva angår behandlingsmåten for fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår, må en kunne regne med alltid vil skje etter forutgående drøftelser med fagbevegelsen.

Under den gjenoppbyggingsperiode som landet står oppe i, vil det etter forretningsutvalgets mening være nødvendig å bygge ut et sådant tillitsforhold mellom fagorganisasjonen og arbeiderregjeringen, og en naturlig konsekvens av dette må være at det fra fagkongressens side trefes positive vedtak som fastslår dette.

Med denne reservasjon gir forretningsutvalget forslaget sin tilslutning.»

Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Oslo, foreslår:

«*Militærvesenet.*

Landsorganisasjonen går sammen med *Det norske Arbeiderparti* inn for at spørsmålet om avrustning fremmes for *De Forente Nasjoner*.

Regjeringen og partiets representanter i Stortinget tar det første skritt til å redusere utgiftene til militærstellet ved bl. a. å innskrenke *mannskapsstyrkene, redusere bevilgningene til krigsmateriell m. v.*

De frigivne styrker tar straks del i *gjenreisningen av landet, eller settes til annet samfunnsgagnlig arbeid.*»

Motivering:

Erfaringen viser at enhver opprustning av stormaktene fører til en utløsning i form av krig. Denne skaper alltid nød, pinsler, sorg og fortvilelse. I senere tid har resultatet av utløsningen blitt *verdensomspennende kriger*, hvor også de små nasjoner er blitt dratt med. Og det synes som om krigene blir ført på en stadig mer barbarisk måte.

Krigene føres gjerne av økonomiske eller ideologiske grun-

ner. Den arbeidende befolkning har imidlertid ingen interesse av kriger, men det er de som ofres og som må bære byrdene under og etter krigen.

Hvis vårt land skal gå inn for et sterkt «forsvar», dvs. opprustning, vil det bety at byrdene fortsatt blir lagt på dem som har minst evne til å bære dem, og som er minst interessert i opprustningen. Arbeidernes organisasjoner, faglige så vel som politiske, må derfor reise seg til protest mot underkuelsen og aktivt gå inn for avrustning. Norge må atter sammen med de andre fredselkende nasjoner, gå i spissen for å fremme freds-saken.

Det må også være klart for sunnt tenkende mennesker at Norge ikke er i stand til økonomisk å kunne bære byrdene ved å holde et militærstell, sterkt nok til å holde en eventuell fiende på avstand. — Forrederiet som i flere, selv sterkt rustede land, førte til hurtig kapitulasjon, burde også tjene som eksempel på at selv et sterkt forsvar ikke alltid er effektivt nok.

*Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, Drammen, fore-
slår:*

«For på en effektiv og hurtig måte å kunne gjennomføre gjenreisningen og nyreisningen, på grunnlag av enhetsprogrammet, som de to arbeiderpartier var enige om, må Landsorganisasjonen utarbeide et program, hvor fagorganisasjonen blir mobilisert i fullt omfang. Arbeiderne har gjennom sin kamp politisk og faglig i dag erobret flertallet i folket og dermed i Storting og Regjering. På bakgrunn av dette faktum, og med denne maktfaktor som grunnlag for gjenreisningen, sammen med alle villige krefter, vil vi at L.O.kongressen fremmer følgende forslag:

1. Bankvesenet og næringslivet må under Statens kontroll. Herunder i første rekke nasjonalisering av vannkraften, og de største bedrifter som sorterer under eksportindustrien.
2. Priskontrollen må gjøres effektiv. Stillingene må besettes av representanter fra det arbeidende folk. Priskontrollen utbygges bransjemessig med bransjeutvalg.
3. L.O.kongressen må gjøre vedtak til at alle hemmende elementer innen departementer og kommuneforvaltninger hurtig og effektivt blir rensset ut, og erstattet av krefter som villig går inn for gjenreisningen av landet, og oppbyggingen av det sosialistiske samfunn.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, Drammen, foreslår:

«Vi krever at fagkongressen gjør tiltak til å få fjernet boikottlover av 1934. Denne lov som på noen få punkter nær, ensidig er rettet mot den enkelte arbeider, og mot arbeiderklassen, er en skamplett som ikke tåles lenger.»

Fredrikstad faglige Utvalg foreslår.

1. «Vi henstiller til fagkongressen å gjøre krav overfor Regjering og Storting om at de 12 ørene som etter tysk diktat ble fratatt arbeiderne under krigen, blir tilbakebetalt.
2. Det kreves at det så snart som mulig tas opp spørsmålet om revisjon av syke- og ulykkestrygden.»

Fredrikstad faglige Utvalg foreslår:

«Det henstilles til Regjeringen snarest mulig å innføre skatt på årets inntekt.

Omleggingen må ta sikte på at skattyterne betaler skatt av den inntekt de har, og ikke av den inntekt i inntil 1½ år i forveien. Det har alltid vist seg at den nåværende ordning har ført med seg at arbeiderne har slitt med en stor skatterestanse gjennom flere år. Dette medfører at arbeidernes økonomi blir så dårlig at de ikke har evne til å skaffe seg det nødvendige til livets opphold.

På den annen side vil jo stat og kommune få sikre skatteinntekter, og ikke som tidligere få store inntektstap på tapte og ettergitte skatter. Henviser i så måte til de erfaringer man høstet etter forrige krig.

For selvstendig næringsdrivende innføres en forskuddsordning med etterfølgende oppgjør. Spørsmålet om skatteomleggingen har gjentagne ganger vært oppe til drøftelse uten at dette har medført noen positiv forandring.

Vi ber derfor om at dette for arbeiderklassen så viktige spørsmål blir satt ut i livet snarest mulig.»

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, avd. 22, Skien, foreslår:

1. «Kongressen anmoder Regjeringen om at den nåværende skattelov tas opp til revisjon, slik at det gjennomføres en bedre reduksjonstabell for de små inntekter, og det skattefrie fradrag forhøyes for dem som har stor forsørgelsesbyrde. Det gjennomføres progressiv beskatning på store inntekter og formuer.
2. Kongressen pålegger L.O.s sekretariat at i samarbeid med Regjeringen sørge for at fagorganisasjonen og det arbeidende folk får en avgjørende innflytelse i Priskontrollen.

3. Kongressen anmoder Stortinget om å lovfeste ferien til 3 uker med full lønn for alle arbeidere og funksjonærer. Samtidig lovfeste arbeidsuke på 42 timer.»

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Hauge-sund, foreslår:

«Kongressen krever at Regjeringen hurtigst mulig foretar de Inn-grep som må til for å bringe denne for landet så viktige eksportindustri inn på et mer samfunnsgagnlig spor, og mener i den forbindelse at en gjennomgripende rasjonalisering må gjennomføres således at fabrikk-antallet kommer på et nivå som tilsvarer råstofftilførslene, og at de fabrikker som deretter får tillatelse til å fortsette sin virksomhet blir anlagt på slik basis at de kan fortsette en så allsidig produksjon at de blir bedrifter med kontinuerlig virksomhet.»

Motivering:

Ved Norsk Næring- og Nytelsesmiddelarbeiderforbunds mangeårige arbeid med denne sak tror vi at det er blitt så vel kjent at denne industri er overdimensjonert hva fabrikkantall angår, at vi anser det for overflødig å belyse forholdet nærmere med statistiske fakta.

Det som i korthet kan nevnes er at de råstofftilførsler (stor-vårsild, mussa og brisling) som vanligvis er til stede blir av disse mange fabrikker avtatt og produsert på et meget kort tids-punkt av året, således at den alt overveiende del av bedriftene de fleste av årets måneder står uten virksomhet. Hvilke sam-funnsskadelige forhold dette resultat av det såkalte frie initia-tiv medfører er jo innlysende.

Bortsett fra de mange tusen arbeidere som på grunn av det store fabrikkantall er blitt beskjeftiget i denne industri, har sin hovedinntekt av de forskjellige kommuners forsorgsvesen, blir disse mange fabrikker liggende det meste av året som en død kapital som blir avtæret med vedlikehold av eiendommene, skatter, lønninger til disponenter, bestyrere, formenn og funk-sjonærer og selvsagt utbytte til aksjonærer.

Foruten at dette forhold selvsagt stenger for all videre utvikling av hermetikkindustrien, representerer det et så stort lik i samfunnslasten, at det må ropes et kraftig stopp.

Særdeles i disse gjenreisningens år må alle skjevheter am-puteres vekk og alle muligheter nyttes.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, avd. 17, Stavanger, foreslår:

1. «Revidering av bestående arbeidervernlov.
2. Nasjonalisering av bedrifter med utenlandsk kapital.»

Norsk Transportarbeiderforbund, avd. Oslo Transportarbeiderforening, foreslår:

1. «Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress beslutter overfor statsmyndighetene å reise kravet om arbeidspensjonering for alle landets lønsmottakere.
2. Kongressen pålegger sekretariatet å utarbeide konkrete planer for arbeidspensjonering.
3. Kongressen bemyndiger landsstyret å behandle planene og fremme lovforslag for Stortinget gjennom arbeiderpartienes Stortingsgrupper.»

Motivering:

Den pensjonsordning som i dag er gjeldende for Staten, kommunene og en del private arbeidsgivere omfatter kun en brøkdel av landets arbeiderklasse. Den store masse av lønsmottakere har ingen pensjon etter en mangeårig arbeidsdag i produksjonslivet. En ser her bort fra alderstrygden som hverken er eller kan være noen erstatning for en skikkelig levelig arbeidspensjon.

Etter vår oppfatning bør pensjonen gis en lønsmottaker uansett i hvilken eller hvilke bedrifter han eller hun har nedlagt sin arbeidskraft.

Vi ser i spørsmålet om arbeidspensjonering et samfunnsmessig sosialtiltak, som vil trygge arbeidsfolkets alderdom, som vil gi lønsmottakerne en trygghet og bortta en vesentlig årsak til frykten for alderdommen. Enn videre tror vi at dette vil skape øket arbeids glede til nytte for landets oppbygging.

Transportarbeiderforbundet anbefaler det innsendte forslag og at det med utredning oversendes til statsmyndighetene når tiden er inne for det.

Norsk Transportarbeiderforbund, avd. Sarpsborg Kai- og Lagerhusarbeiderforening, foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings-

og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforening, avd. 48, Herøya, foreslår:

«Nå når krigen er slutt står som den viktigste oppgave for de fagorganiserte arbeidere i vårt land å overta ledelsen av det økonomiske liv.

L.O.s kongress vil uttale som sin mening, at spørsmål som er av avgjørende betydning for grunnlagdannelsen for gjennomføringen av det økonomiske demokrati må være:

Utrensning av reaksjonens innflytelse i statsapparatet, og innsettelse av representanter som har landets og folkets framskritt for øye.

Statskontroll av bankvesenet. Opprettelse av produksjonsnemnder som kontrollerende og bestemmende organer for næringslivet. Nasjonalisering av vannkraften og de større eksportindustrier må gjennomføres.

For å skape et sunnt og forsvarlig prisnivå, må opprettes effektive priskontrollorganer, godt representert fra den organiserte arbeiderklasse.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforening, avd. 48, Herøya, foreslår:

«L.O.s kongress fatter vedtak om å henstille til landets Storting og Regjering å vedta lov som forbyr arbeidsgiverne å drive det nå meget utbredte ekstra-arbeider-system ved sine bedrifter.

Loven bør fattes slik, at alle arbeidere som har vært ansatt ved en bedrift over et tidsrom av 3 måneder, skal ha like rettigheter.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 130, Sarpsborg, foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings- og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at det snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.

3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sin oppgave for gjennomføring av det økonomiske demokrati.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 8, Porsgrunn, foreslår:

«Kongressen inngår til statsmyndighetene med følgende krav:

Alle grunnleier på hustomter som er betalt 25 ganger blir huseierens eiendom, unntatt det som er oppsatt i ervervsmessig hensikt, eller tjener slik hensikt, likedan at de som har betalt færre ganger kan innløses med det beløp som framkommer ved årlig grunnleie inntil 25 ganger.»

Motivering:

Porsgrunns Metallurgiske Fagforening ser det som en stor samfunnssak, at en arbeider som med megen møyne har fått seg opp et hus, eller overtatt etter andre, fortsatt skal betale en sådan skatt på tomten sin, så meningsløs at den engang blir strøket. Når grunnleien blir strøket blir eiendomsskatten mer rettferdig, hvis man kan snakke om rettferdighet i disse spørsmål. Hvorfor skal grunneieren i slektledd etter hinannen fortsatt kunne profitere på den arbeidende klasse? Overklassen med hus har som oftest eiendomstomt, mens vi, arbeiderne, enten ingen råd har til å kjøpe, eller vi kan ikke få kjøpt, — vi må betale grunnleie så lenge det finnes penger på denne jord.

Fra sekretariatet:

Sekretariatet viser til representantskapets vedtak i juni 1945 og vil legge fram forslag til program på Kongressen.

Dagsordenens punkt 11.

Folkets Hus spørsmål.

Innkomne forslag.

Norsk Jern- og Metllarbeiderforbund, avd. 86, Sannessjøen, foreslår:

«Landsorganisasjonen trer støttende til med råd og kapital til anskaffelse av Folkets Hus på små steder der de har avdelinger.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 123, foreslår:
 «A. F. L. oppretter et fond til direkte hjelp og støtte til bygging av nye Folkets Hus.»

Motivering:

Avd. 123 mener at de lån som blir ytet av A. F. L. og Arbeidernes Landsbank til bygging av Folkets Hus ikke kan bli tilstrekkelig med de byggeomkostninger en nå må regne med. Det vil derfor være av stor betydning om en kunne yte direkte økonomisk støtte til dette formål.

Fra sekretariatet:

Sekretariatet viser til forslagene til lovendring gjeldende Folkets Hus' fond, og for øvrig vil det på kongressen bli forelagt en plan for dannelselse av en landsomfattende Folkets Hus'-organisasjon.

Dagsordenens punkt 12.

Fagorganisasjonens arbeidsprogram.

Fra sekretariatet:

Forslag til program blir lagt fram på kongressen.

Dagsordenens punkt 13.

Opplysningsarbeidet.

Innkome forslag.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds avd., Kristiansand, foreslår:

«Opplysningsarbeidet gjøres mer tilgjengelig for alle landsdeler. Samorganisasjonen må i større utstrekning enn tidligere drive opplysningsvirksomhet. Filmen må benyttes mer.»

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, avd. 388, Austvatn, foreslår:

«Fagorganisasjonen må gå aktivt inn for opplysningsarbeidet. Det må organiseres så det gir en effektiv virkning.»

Norsk Papirindustriarbeiderforb., avd. 41, Vestfoss, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjons opplysningskurser utvides til også å omfatte marxismen. Til kursene benyttes innledere fra så vel

Det norske Arbeiderparti som Norges kommunistiske Parti sammen med den marxistiske litteratur som disse partier utgir. Likeså bør Landsorganisasjonen ta initiativet til opprettelsen av et stort forlag til utgivelse av all den faglige og politiske litteratur som ellers utgis av Det norske Arbeiderparti, Norges kommunistiske Parti, Norges kooperative Landsforening, Norges Fiskarlag, Norges Bonde- og Småbrukarlag med flere. Det forutsettes samvirke.»

Motivering:

Norge er i dag i ferd med å ta de første skritt på sosialismens vei. Vi har en sosialistisk arbeiderregjering og et absolutt sosialistisk flertall i Norges storting, mens bare et fåtall av arbeiderne har noe større kjennskap til de marxistiske teorier som er det ideologiske grunnlag for den sosialistiske arbeiderrørsla. En opplysningsvirksomhet om dette emne på et bredt og fordomsfritt grunnlag vil utvilsomt også befordre arbeidernes politiske samling. I samme retning vil også opprettelsen av et felles arbeiderforlag virke. Den rasjonalisering som derved oppstår i samvirke med nevnte organisasjoner vil bevirke en voldsom økning av mulighetene for distribuering av arbeiderlitteratur.

Norsk Kjemisk industriarbeiderforbund, avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Vi foreslår at L.O. utgir en publikasjon for den samlede fagorganisasjon. I denne opptas samtlige de nåværende fagblad. Der ansettes en fast redaktør. Redaksjonskomiteen utgjøres av forbundenes formenn. Stoff fra enkeltmedlemmer og avdelinger innleveres som nå gjennom det forbund man er tilsluttet.»

Gassverkarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

«I Landsorganisasjonens lover heter det i formålsparagrafens punkt 5: Å drive opplysningsarbeide blant arbeiderne i samråd med Arbeidernes Opplysningsforbund.

Vår forening vil her foreslå at loven forandres til: Å drive opplysning blant arbeidere, småbrukere, bønder og fiskere.

Og at Landsorganisasjonen må medvirke til samarbeid mellom D.N.A., N.K.P., Norges Bonde- og Småbrukarlag og Norges Fiskarlag, under L.O.'s ledelse til dannelse av et stort forlag, og nødvendige organer for å drive en utstrakt folkeopplysning.»

Kristiansands stedsstyre av Norsk Kommuneforb. foreslår:

«Kongressen henstiller til de ansvarlige myndigheter og L.O.'s sekretariat å ta opp arbeidet for å få opprettet en kommunalskole for hele landet.»

Motivering:

Da planøkonomiske ideer mer og mer blir gjennomført, og da der i dag bare i begrenset omfang finnes noen muligheter for Statens og kommunenes tjenestemenn til spesialutdanning, mener vi at en slik skole for hele landet i høy grad er påkrevd.

Stedsstyret i Kristiansand vil be forbundet om å få saken fremmet for kongressen, idet vi gir forslaget vår beste anbefaling.

Oslo Havnevesens Kranførerforening foreslår:

1. «Arbeidernes faglige Landsorganisasjon utgir en avis i dagsavisformat.
2. Avisen utkommer oftest mulig, dog minst en gang hver måned.
3. Avisabonnementet er obligatorisk for hver husstand hvor ett eller flere medlemmer er fagorganiserte.
4. Avisens spalter er åpne for innlegg fra alle fagorganiserte til behandling av spørsmål som er av interesse for fagorganisasjonen. Sådanne innlegg honoreres ikke.
5. Avisen knytter til seg dyktige medarbeidere som i en populær vitenskapets form kan utrede alle spørsmål av samfunnsmessig art.
6. Som redaktør ansettes en fagjournalist.»

Motivering:

Med den store tilslutning Landsorganisasjonen nå har utgjør ikke lenger medlemmene en ensartet masse, men forskjellige grupper med til dels ulike syn på de forskjellige saker. Det må være av betydning å få samordnet disse forskjellige grupper. Dette kan kun skje gjennom opplysning. Den beste form for opplysning er å opparbeide medlemmer der aktivt som tillitsmenn deltar i foreningsarbeidet. Men det er et begrenset antall som på denne måte blir skolert.

Også gjennom studievirksomheten oppnår mange et innblikk i fagbevegelsens oppgaver, men likevel er det ønskelig at også den store masse kunne få den nødvendige skolering.

En avis som tilstilles samtlige fagorganiserte og som orienterer om alle aktuelle spørsmål må være av stor verdi, hvorfor vi håper at et sådant avisforetagende blir igangsatt.

*Forbundets forretningsutvalg sier til de innsendte forslag:
Avdeling 86, Sandnessjøen foreslår:*

«Vi foreslår at det blir ansatt en reisende sekretær for Nord-Norge, da vi mener oss helt forbigått.

I Sør-Norge har dere kurser og aftenskoler, men vi som er så langt nord har ikke tid eller midler til å delta i disse.»

Jern- og Met., Tønsberg, foreslår:

«L.O. medvirker til at det blir dannet et stort forlag for utgivelse av litteratur for dyktiggjørelsen av arbeiderklassen til gjennomføring av politikken i enhetsprogrammet. Dette forlag bør være representert av D.N.A, N.K.P., Norges Bonde- og Småbrukarlag og Noregs Fiskarlag.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 23, Raufoss, foreslår:

«I den nåværende periode spiller opplysningsarbeidet en større rolle enn noensinne tidligere. Landsorganisasjonen må søke å få etablert et samarbeid mellom alle arbeidernes faglige og politiske organisasjoner, og søke samarbeid med småbrukernes og fiskernes organisasjoner samt kooperasjonen for å utgi den nødvendige litteratur for å dyktiggjøre arbeiderklassen og det norske folk til å gjenreise landet materielt og kulturelt.

Det dannes felleskomiteer av de foran nevnte organisasjoner som leder opplysningsarbeidet i lands-, distrikts- og lokal målestokk.»

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, Drammen, foreslår:

«Opplysningsarbeidet innen fagorganisasjonen må utvides i samarbeid med begge arbeiderpartiene, ungdomslag, og alle som er villig til samarbeid. Det må i fellesskap startes et stort forlag for utvidelse av den nødvendige litteratur, for på denne måte å dyktiggjøre arbeiderklassen, og gjøre den forståelig og ansvarsbevisst over sin ledende stilling i samfunnet.»

Fra sekretariatet:

Det vises til representantskapets vedtak om opplysningsarbeidet, og det vil på kongressen bli gitt en utredning om opplysningsvirksomheten i sin helhet.

Dagsordenens punkt 14.

Forskjellige forslag.

Innkomne forslag.

Norsk Papirindustriarb.f., avd. 130, Sarpsborg, foreslår.

«Kongressen beslutter at fagorganisasjonen skal stå *organisatorisk uavhengig* av de politiske partier.

For å fremme samarbeidet om løsningen av de felles oppgaver nedsettes samarbeidskomiteer sentralt og distriktsvis med representanter fra fagorganisasjonen og de to arbeiderpartier.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 48, Herøya, foreslår:

«Fagkongressen pålegger sekretariatet et intimt samarbeid med de to arbeiderpartier, Norges Kooperative Landsforening, Norges Fiskarlag og Norsk Småbrukarlag med det formål å trekke opp retningslinjene for den økonomiske og kulturelle gjenreising av landet vårt, mobilisere og aktivisere hele folket for gjenoppbyggingen, og føre landet framover mot sosialismen.»

Motivering:

Styrke krefter, hvis tyngde ligger utenfor landets nasjonal-forsamling, arbeider for å konsolidere sin politiske og økonomiske makt. For å kunne hindre en slik konsolidering av reaksjonens krefter er det nødvendig at alle framskrittsvennlige deler av det norske folket går inn i et intimt samarbeid. Hensikten må være å skape et nytt liv i alle disse organisasjoner, og at folkets brede lag tar aktivt del i gjenreisninga og i arbeidet for å føre det kulturelle og økonomiske livet videre fram til beste for hele folket.

Telemark faglige Samorganisasjon foreslår:

«Det henstilles til Regjeringen at denne hurtigst mulig framlegger for Stortinget et lovforslag, som går ut på at ingen skal kunne påføres økonomiske tap på grunn av at de innehar kommunale tillitsverv.»

Motivering:

Skal de to arbeiderpartiers representanter ivareta sine velgeres mening om hvordan kommunene skal styres for å bli i samsvar med folkets interresse, så må de besette en rekke plasser i viktige kommunale nemnder og utvalg.

Med den lovgivning landet har i dag, er det ikke mulig for arbeiderne å gjøre dette, da det vil påføre hver enkelt representant så store økonomiske tap at han selv og hans familie må lide under dette.

Dette forhold vil da igjen medføre at de valgte representanter ikke kan få satt folkets mening ut i livet, fordi de må overlate mange av de viktige kommunale komiteer og utvalg til de borgerlige reaksjonære representanter, overlate med andre ord ledelsen til motpartens mindretall.

Østfold faglige Samorganisasjon foreslår:

«Fagorganisasjonen ser det som sin viktigste oppgave å delta aktivt og med alle krefter for å fremme et hurtig og planmessig gjenreisings- og oppbyggingsarbeid og øket produksjon som grunnlag for en bedre levestandard.

I denne forbindelse krever kongressen at der snarest mulig gjennomføres:

1. Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.
2. Nasjonalisering av vannkraften og storbedriftene innen eksportindustrien.
3. Produksjonsutvalgene må utstyres med kontrollerende og bestemmende myndighet i bedriftene, slik at produksjonsutvalgene kan ha muligheter for å fylle sine oppgaver.
4. Der gjennomføres en gjenreisingslov som gir samfunnet adgang til å gripe inn overfor motstand og sabotasje fra privatkapitalistisk hold, når det gjelder gjennomføringen av gjenreisingsprogrammet.
5. Statsapparatet må renses for de reaksjonæres innflytelse og erstattes med representanter for det arbeidende folk som er positivt innstilt for landets gjenreising og utbygging.»

Vedtatt i forretningsutvalgets møte den 30. januar 1946.

Norsk Treindustriarbeiderforbund, avd. 8, Drammen, foreslår:

«Kongressen må sørge for at all forbindelse med Franco-Spania avbrytes.»

Norsk Transportarbeiderforbund, avd. 16, Haugesund, foreslår:

- A. «Statskontroll av bankvesenet og næringslivet.

I sammenheng hermed foreslår vi at produksjonsnemnder som får karakteren av kontrollerende organer som kan danne grunnlaget for gjennomføringen av det økonomiske demokrati.

- B. En effektiv priskontroll hvor arbeiderklassen er godt representert.
- C. Nasjonalisering av all vannkraft og enkelte storbedrifter i eksport-industrien.
- D. En fornyelse av statsapparatet med sikte på å rense ut borgerskapets innflytelse, og innsettelse av arbeiderklassens representanter i statsapparatet.
- E. Fagorganisasjonen stiller seg i spissen for å skape en folkebevegelse som tar sikte på å isolere reaksjonen. Arbeiderklassen må tre fram som representant for nasjonen. Herunder også finne konkrete organisatoriske former for en slik folkebevegelse.
- F. Fagorganisasjonen medvirker til i første rekke å skape enighet i arbeiderklassen for den praktiske gjennomføring av enhetsprogrammet. Opplysningsarbeidet innen fagorganisasjonen må det legges stor vekt på. Det må stilles krav til Opplysningsforbundet at begge arbeiderpartier i fellesskap igangsetter opplysningsarbeid.

Vi stiller forslag om at Landsorganisasjonen sammen med D.N.A., N.K.P., N.K.L., Norges Bonde- og Småbrukarlag og Noregs Fiskarlag starter et stort forlag som kan utgi den nødvendige litteratur for å dyktiggjøre arbeiderklassen og det norske folk til å gjennomføre politikken.»

«Angående de internasjonale forbindelser foreslår vi at programmet som ble vedtatt på verdenskongressen gjennomføres av den norske landsorganisasjon. Der må knyttes forbindelse foruten med de nordiske land og England, også med fagorganisasjonen i Sovjet-Unionen, Polen, Frankrike, Bulgaria osv. Disse må innbys til Fagkongressen.

Der må stilles konkrete krav om høyning av levestandarden for arbeiderklassen. Oppregulering av de laveste lønninger. Ferien må forlenges. Endelig må Stortinget sørge for at 12 ørene, som etter tysk diktat ble fratatt oss under krigen, blir tilbakebetalt arbeiderne.»

Papirindustriarbeiderforb., avd. 90, Stenberg, foreslår:

«Fagorganisasjonen medvirker til å skape politisk enhet i arbeiderklassen for å få gjennomført enhetsprogrammet i praksis.

Fagorganisasjonen skal stå organisatorisk uavhengig av de politiske partier. Det nedsettes samarbeidskomiteer mellom arbeiderpartiene og Landsorganisasjonen, sentralt, distriktsvis og lokalt.

Gassverkarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

«Landsorganisasjonens kongress må i flukt med den mektige Faginternasjonales vedtak medvirke til å styrte Franco-Spania, så at Spania kan få en fri demokratisk utvikling, og henstille til Regjeringen at den foretar alle positive tiltak som styrker en slik politikk.

At det til L.O.'s kongress innbys representanter fra den finske, polske, rumenske, jugoslaviske, franske og Sovjet-Unionens Sosialistiske Sovjetrepublikkers faglige organisasjon.»

Norsk Papirindustriarbeiderforb., avd. 14, Skien, foreslår:

«Fagkongressen pålegger Sekretariatet å utvikle et intimt samarbeid mellom de to arbeiderpartier, Norges Kooperative Landsforening, Norges Småbrukarlag og Noregs Fiskarlag, med det formål å trekke opp retningslinjer for den økonomiske og kulturelle gjenreiseing av landet vårt, mobilisere og aktivisere hele folket for gjenoppbyggingen og føre landet framover mot sosialismen.»

Motivering:

Sterke krefter, hvis tyngde ligger utenfor landets nasjonalforsamling, arbeider for å konsolidere sin politiske og økonomiske makt. For å kunne hindre en slik konsolidering av reaksjonens krefter, er det nødvendig at alle framskrittsvennlige deler av det norske folket går inn i et solidarisk samarbeid. Hensikten må være å skape nytt liv i alle disse organisasjoner og at folkets brede lag tar aktivt del i gjenreiseinga og i arbeidet for å føre det kulturelle og økonomiske livet fram til beste for hele folket.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 67, Tønsberg, foreslår:

«Landsorganisasjonen medvirker til å skape politisk enhet i arbeiderklassen for praktisk gjennomføring av enhetsprogrammet.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 123, Jørpeland, foreslår:

«A. F. L. går inn for at «Norsk Folkeferie» blir en virkelig effektiv ferie- og fritidsorganisasjon.»

Norsk Folkeferie skal bl. a. ha til oppgave å arransjere felles-feriereiser rundt i Norge og til utlandet, samt opprette kur- og feriehjem, i første rekke for slitte arbeidere med familie m. v., i samsvar med den resolusjon som ble vedtatt av A. F. L.'s representantskap i juni 1945.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 123, Jørpeland, foreslår:

«A. F. L. går helt og fullt inn for å samle arbeiderklassen i Norge. For å trygge og bevare freden, utbygges samarbeidet videre mellom de

norske arbeiderorganisasjoner og de sovjet-russiske arbeiderorganisasjoner. Likeså utbygges samarbeidet med arbeiderorganisasjonene i andre land verden over, som går inn for en varig fred på demokratiets og sosialismens grunn.»

Norsk Lokomotivmannsforbund foreslår:

«Enmannsbetjening av de elektriske lokomotiver avskaffes snarest og senest fra 1. januar 1947. Inntil videre opprettholdes enmannsbetjening av elektriske lokomotiver kun i lokaltog.

De nye snøggtoget, så vel de elektriske drevne som de dieselhydrauliske, må betjenes med 2 lokomotivførere.»

Motivering:

Ved enmannsbetjeningens innføring på statsbanene framførte vårt forbund sine sterke betenkeligheter til tross for at de elektrifiserte banestrekninger kun var forholdvis korte og at det i hovedsaken kun rammer lokaltog.

Senere er nye baner elektrifisert og som riktig er står en nå overfor en fullstendig og høyst nødvendig modernisering av våre jernbaner.

Imidlertid er enmannsbetjeningen fra å være tillagt lokal- og småtog nå utvidet til å omfatte alle togslag med gjennomgående automatiske bremses.

Oss bekjent har våre egne statsbaner gått langt lenger med enmannsbetjening enn noe annet land. Ved de svenske statsbaner er f. eks. enmannsbetjening av elektriske lokomotiver ikke innført i hurtigtog, hurtiggående personlatog samt i direktegående godstog. Det anvendes i det hele ikke enmannsbetjening i tog der kjører over lenger strekning enn 160 km. Likesom det også tas særlig hensyn til tjenestelistenes oppstilling og til natt-tjeneste.

De grunner vi vil anføre mot enmannsbetjening er bl. a. disse:

1. For stor påkjenning for den lokomotivfører der står alene.
2. Usikkerheten ved det automatiske bremseapparat, kaldet «dødmannsgrepet».
3. Faren ved at nyrekruttering vil skje av personale der i de første år er særdeles ukjent, både med de elektriske loko-

motiver og jernbanenes hundrevis av bestemmelser som en faktisk må «leve seg inn i» for å bli en fullgod jernbanemann.

4. Faren for en begynnende feil kan utvikle seg til større skader som påfører statsbanene enorme utgifter til reparasjon av lokomotivet.
5. Betydning av at statsbanene yter best mulig servise og større presisjon.
6. Muligheten av å gjennomføre en bedre tjensteoppsetting og unngå de stadige og skadelige avløsninger på mellomstasjonene.

Ved de nye *snøggtog* skulle det være svært innlysende at å overlate det hele til kun en mann er alt annet enn besparing, sett hen til foran anførte og til de uhyre summer det nye snøgg-togmateriell koster Staten.

Vestfold faglige Samorganisasjon foreslår:

1. Hvis et flertall av foreningene innen et distrikt finner det nødvendig skal ingen organisasjonsvedtak være til hinder for at det kan opprettes et *Arbeidernes Kulturfond*. Fondets midler skal brukes til bygging av *Folkets Hus*, *opplysningsvirksomhet* og *ferieutnyttelse*.
2. Fondets midler skaffes tilveie ved at det av lønningene avsettes en viss del av bruttolønnen beregnet oppad til høyst 1 — en — prosent. Innbetalingen til fondet skal foregå på den måte at den til enhver tid bestemte innbetaling trekkes ved bedriftens lønningskontor, og hver måned utbetales fra bedriften til Arbeidernes Kulturfond.
3. For å sikre at alle lønsmottakere som kommer inn under tariff-avtaler ved en bedrift også betaler sin andel til Arbeidernes Kulturfond, tas det med en bestemmelse om plikten til dette i ansettelsesbevisene (vilkårene) ved bedriften.

For å lette gjennomføringen av ideen om Arbeidernes Kulturfond innredigeres en ny paragraf i Hovedavtalen mellom Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen. I overenskomster om dette som opprettes med uorganiserte arbeidsgivere, eller med stat og kommuner, tas det med i de alminnelige bestemmelser i overenskomsten.»

Motivering:

Grunnen til at Samorganisasjonen i Vestfold stiller dette forslag til Kongressen er sjølsagt vansker med lokaler for ar-

beidernes organisasjoner i vårt eget fylke. Nå vet en imidlertid at en i dette spørsmål kan trekke slutningen fra det enkelte til det alminnelige. Kort sagt, slik som det er hos oss, er det stort sett over hele landet.

Før krigen var det finansieringen av våre byggeforetagender som hindret organisasjonene fra å skaffe seg de lokaler som de så sårt trenger. Nå er det både kapital og materialer det er mangel på. Men det har heller aldri vært så nødvendig som nå å finne fram til en tilfredsstillende løsning av dette spørsmål.

Krigen og vår seier over nazismen har ført med seg at de ideer og arbeidslinjer som før krigen var klassekrav nå er vunnet fram til å ha flertall i folket bak seg og således blitt samfunnspolitikk. Det er det som arbeidernes organisasjoner nå har ansvar for. I samsvar med dette må også de kretser som har dette store ansvar gis arbeidsmuligheter for å sikre at den samfunnsmessige utvikling kommer til å fortsette etter de linjer som våre organisasjoner har trukket opp.

Alle demokratiske krefter i folket vårt er enige om at det er nødvendig å gi de store folkeorganisasjonene våre arbeidsmuligheter bl. a. ved å skaffe dem forsamlingslokaler. Dette må en regne med vil bli støttet av både Staten og kommunene, ja, en kan vel regne med at både banker og næringslivet i det alminnelige vil støtte opp om dette. På den annen side bør organisasjonene sjøl legge det økonomiske grunnlag til rette. Dette kan ikke skje uten at det enkelte medlem påtar seg et personlig offer.

Vårt forslag tar sikte på at lønsmottakernes innsats kommer til å bli fordelt på alle som omfattes av tariffavtalene og altså skal betales av organiserte og uorganiserte lønsmottakere. I og med at inbetalingen skal skje i form av prosenter av bruttolønna, vil byrdene bli fordelt etter økonomisk bæreevne.

Nærmere å motivere nytten av å ha midler til disposisjon for ferie- og fritidsutnyttelsen er vel unødvendig. Det samme gjelder også vår opplysningsvirksomhet.

Med foranstående som motivering vil vi anbefale at Kongressen vedtar forslaget om Arbeidernes Kulturfond.

Norsk Treindustriarbeiderforb., avd. Drammen, foreslår:

«Fagorganisasjonen må i første rekke sette alle krefter inn på å skape politisk enhet i arbeiderklassen og for den praktiske gjennomføringen av enhetsprogrammet.»

Norsk Transportarbeiderforb., avd. 48, Sarpsborg, foreslår:

«Vi forlanger at Fagkongressen, som er den høyeste instans for de fagorganiserte arbeidere, skal gå inn for å samle de to politiske arbeiderpartier til ett parti.»

Motivering:

Da vi i dag står overfor å bygge opp landet etter fem års krig, og samtidig som at folket i valg har gitt de to partier flertall i Stortinget, mener vi at de to partier hurtigst mulig slutter seg sammen til ett parti, for derved samlet å nytte Statens og kommunenes organer til å utbygge det sosiale, kulturelle og økonomiske behov for folket.

For å få gjennomført dette hurtigst mulig krever vi at Kongressen sammenkaller ledelsen i begge partier til å arbeide seg fram til et forslag til samling som sendes rundt til medlemmene for avstemning.

Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 44, Tyssedal, foreslår:

ad Reservasjonsretten.

«Dette avsnitt utgår. I stedet settes inn fagforeninger har ikke adgang til kollektivt medlemskap i politiske partier.»

Kjemisk Industriarbeiderforbund, avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Vi henstiller til Fagkongressen å utvirke til sammenslutning av de to arbeiderpartier, og at dette skjer på en saklig og upartisk måte.»

Fra sekretariatet:

Sekretariatet gir sin tilslutning til forslaget fra Norsk Lokomotivmannsforbund om betjeningen av de elektriske lokomotiver. For øvrig vil det bli framlagt innstillinger på kongressen i de forskjellige spørsmål.

